

Status og utfordringsdokument

Plan, byggesak og geodata

04.09.2020

INNHALDSFORTEGNELSE

1 INNLEDNING	3
2 OVERORDNEDE FØRINGER	3
2.1 Nasjonale forventninger til kommunal planlegging	3
2.2 Statlige planretningslinjer	4
2.2.1 Statlige planretningslinjer for samordnet bolig, areal, og transportplanlegging	4
2.3 Regional planstrategi for Innlandet	4
2.4 Strategiske regionale planer	5
2.4.1 Regional samferdselsplan 2012-2021	5
2.4.2 Bioøkonomistrategi for Innlandet 2017-2024, Hedmark og Oppland fylkeskommuner, 2017.	5
2.4.3 Regional plan for kompetanse og arbeidskraft i Hedmark, 2019-2030.	5
2.4.4 Regionale planer for Forollhogna villreinområde, 2013-2025, og Dovrefjellområdet, 2017	5
2.4.5 Regionale planer for vannområde Glomma, 2016-2021, og Orkla, 2015-2017	6
2.5 Kommuneplanens samfunnsdel 2015-2027, 2015	6
2.6 Økonomiplan for Tynset kommune 2020-2023	7
3 FJELLREGIONEN	8
3.1 Befolkning	8
3.2 Boligutvikling	11
3.3 Levekår	12
3.4 Næringsliv	13
4 TYNSET KOMMUNE SOM SAMFUNN	15
4.1 Befolkning	15
4.2 Boligutvikling	21
4.3 Levekår	22
4.3.1 Utdanning	22
4.3.2 Sysselsetting	23
4.3.3 Integrering	24
4.3.4 Folkehelse	25
4.3.5 Økonomi	26
4.4 Næringsliv	26
4.4.1 Næringsstrukturen	26
4.4.2 Landbruk	29
4.4.3 Skogbruk	31
4.4.4 Handel – og senterutvikling	31
4.4.5 Reiseliv- og fritidsboliger	32
4.5 Klima og miljø	33

5 TYNSET KOMMUNE SOM ORGANISASJON	35
5.1 Regionalt samarbeid	35
5.2 Næringsutvikling	35
5.3 Økonomiske rammebetingelser	35
5.4 Flere oppg. og mindre overføringer som fører til sammenslåinger	36
5.5 Kommunebarometeret	36
Grunnskole (12. plass)	37
Pleie og omsorg (136. plass)	37
Barnevern (210. plass)	37
Barnehage (78. plass)	37
Helse (192. plass)	38
Sosial (56. plass)	38
Kultur (225. plass)	38
Miljø og ressurser (375. plass)	38
Saksbehandling (232. plass)	38
Vann og avløp (337. plass)	38
Økonomi (97. plass)	39
Kostnadsnivå (229. plass)	39

1 INNLEDNING

Formannskapet vedtok den 23.01.2020 oppstart av arbeidet med kommunal planstrategi 2020-2023. Som grunnlag for planstrategien er det utarbeidet et utfordringsdokument, som skal bygge videre på det kunnskapsgrunnlaget som allerede foreligger. For å vite hva vi skal gjøre, må vi vite hvor vi står, og hva vil vil. Dersom vi har en felles virkelighetsforståelse, kan vi også enes om hvilke prioriteringer som er viktige for framtida.

Alle data som fremkommer av utfordringsdokumentet, er fra før Corona-pandemien.

Som grunnlag for utfordringsdokumentet har vi brukt:

- Nasjonale forventninger til regional- og kommunal planlegging, 2019-2023.
- Innlandet fylkeskommunes utkast til kunnskapsgrunnlag for innlandsstrategien 2020-2024.
- Regionale strategiske planer
- Kommuneplanens samfunnsdel, Mot 2030,
- Kommunens gjeldende arealplaner og sektorplaner
- Kommunebarometeret
- Ungdatarapport 2018
- Miljødirektoratet
- SSB (+ kostra)
- «Plan for integrering av innvandrere i Tynset kommune», vedtatt oktober 2017

2 OVERORDNEDE FØRINGER

2.1 Nasjonale forventninger til kommunal planlegging

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har vedtatt nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging (2019).

Regjeringen legger vekt på fire satsingsområder:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning.
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle.

FN's 17 bærekraftsmål skal være grunnleggende for samfunns- og arealplanlegging.

Figur 2.1-1: FN's bærekraftsmål. Kilde: FN.no

2.2 Statlige planretningslinjer

2.2.1 Statlige planretningslinjer for samordnet bolig, areal, og transportplanlegging

Planlegging av arealbruk og transportsystem skal fremme samfunnsøkonomisk effektiv ressursutnyttelse, god trafikkssikkerhet og effektiv trafikkavvikling. Planleggingen skal bidra til å utvikle bærekraftige byer og tettsteder, legge til rette for verdiskaping og næringsutvikling, og fremme helse, miljø og livskvalitet.

2.3 Regional planstrategi for Innlandet

Regional planstrategi for 2020-2024 blir den første "Innlandsstrategien" etter at Hedmark og Oppland fylkeskommuner er slått sammen til Innlandet fylkeskommune i 2020.

Innlandsstrategien skal redegjøre for viktige regionale utviklingstrekk og utfordringer, vurdere utviklingsmuligheter, ta stilling til utviklingsmål og hvordan vi skal komme dit.

Fylkeskommunen vil i neste fireårsperiode "*Investere i: Innbyggere, Innovasjon, Infrastruktur og Inkludering*".

Den regionale planstrategien forventes å være ferdig samtidig med den kommunale, noe som er en utfordring i forhold til direkte overføringsverdi.

2.4 Strategiske regionale planer

2.4.1 Regional samferdselsplan 2012-2021

Samferdselsplanen gir føringer for utbygging av infrastruktur og kollektivtilbud, samt strategiske valg for samferdselsutviklingen i hele fylket. Samferdselsplanen er grunnlag for fylkets innspill til Nasjonal Transportplan 2014-2023.

Fokusområder:

- Bedre tilgjengelighet for alle trafikantgrupper
- Sikring av bosetting
- Tilrettelegging for næringslivet
- Miljø
- Trafikksikkerhet

2.4.2 Bioøkonomistrategi for Innlandet 2017-2024, Hedmark og Oppland fylkeskommuner, 2017.

Legge til rette for økt verdiskaping, flere arbeidsplasser og økt konkurransekraft i de biologiske verdikjedene. Videreutvikling av bioøkonomi kreves for å møte de store samfunnsutfordringene vi står overfor; klima, ressurstilgang, energi og mat. Bioøkonomi er et verktøy for bærekraftig samfunnsutvikling for å sikre framtidig velferd. Innlandet har unike muligheter med de største landbaserte bioressursene i Norge.

2.4.3 Regional plan for kompetanse og arbeidskraft i Hedmark, 2019-2030.

Hovedmål: En befolkning med høy kompetanse og et konkurransedyktig arbeids- og næringsliv.

2.4.4 Regionale planer for Forollhogna villreinområde, 2013-2025, og Dovrefjellområdet, 2017

Formålet med de regionale planene er å få til en helhetlig forvaltning av fjellområder som er spesielt viktige for villreinens framtid i Norge. Planene fastsetter langsiktig arealforvaltning som balanserer vern og bruk av de aktuelle fjellområdene med influensområder.

2.4.5 Regionale planer for vannområde Glomma, 2016-2021, og Orkla, 2015-2017

Vannforvaltningsplanen er et viktig verktøy for å nå andre samfunns mål som er koblet til bruken av vannressursene våre. Ved å oppnå forvaltningsplanens mål om godt vannmiljø, kan vi samtidig oppnå mål om rent og trygt drikkevann, god badevannskvalitet, attraktive boligområder, gode rekreasjonsområder, god folkehelse, biologisk mangfold, trygg sjømat, reiseliv og turisme, lokal verdiskaping og næringsutvikling.

2.5 Kommuneplanens samfunnsdel 2015-2027, 2015

Visjon: Tynset for alle

Mål 1: Mangfold i arbeidsplasser

Mål 2: Bærekraft

Mål 3: Det gode liv

Utfordringer identifisert i samfunnsdelen er:

- Lokal oppfølging av miljøtiltak som Norge forplikter seg på internasjonalt.
- En aktiv og målrettet integreringspolitikk som gjør at flyktninger/innvandrere kan ta del i og bidra til samfunnsutviklingen.
- Se og utnytte mulighetene som oppstår når nåværende fylkeskommune eventuelt erstattes med et fornyet og styrket regionalt forvaltningsnivå.
- Skape åpning for kommunesammenslåing dersom dette kan styrke regionen som alternativ til utflytting til andre tettsteder.
- Samarbeidet mellom regionsentrene Tynset og Røros.
- Kommunikasjonsløsningene innad i regionen og Oslo og Trondheim.
- Ordningene rundt bruk av virkemidler øremerket utvikling i området.
- Kommunens rolle som samarbeidspartner for næringslivet.
- Føre en aktiv bypolitikk med fokus på urbane kvaliteter og muligheter.
- Gjøre sentrum til en enda bedre møteplass, ikke minst for ungdom.
- Samarbeidet med handelsnæringen og andre som bidrar til et attraktivt og levende sentrum.
- Legge til rette for boligbygging som særlig tar sikte på å styrke tettsted- og grender.

- Samarbeid mellom kommune, private og frivillige organisasjoner om best mulig ressursutnyttelse av kommunale og private anlegg, institusjoner og tilbud.
- Vurdere risiko og sårbarhet i all planlegging, drift og forvaltning.
- Være oppdatert og ha tilstrekkelig kompetanse til å håndtere et variert og skiftende trusselbilde.
- Stimulere til og tilrettelegge for tilflytting for å opprettholde vekst i befolkningen i tråd med hovedalternativet.
- Analysere årsaker og iverksette tiltak for å motvirke utflytting i aldersgruppen 20 – 39 år.
- Befolkningsutvikling, boligbehov og boligpolitikk – samsvar mellom behov, tilbud og etterspørsel.
- Aktiv boligpolitikk.
- Statlig politikk for utvikling av sykehus, offentlig administrasjon og høyere utdanning.
- Utviklingen når det gjelder kompetansenæringer generelt og desentralisert høgskoleutdanning spesielt.

Det er utpekt 5 satsingsområder for kommunen de kommende årene:

Regionsenter, Arbeidsplasser, Kompetanse, Folkehelse og Tjenester

2.6 Økonomiplan for Tynset kommune 2020-2023

Budsjettet for 2020 viser et netto driftsresultat på kr 0,4 mill. Grensen for økonomisk balanse over tid går ved et netto driftsresultat på ca. 2 % av brutto driftsinntekter. Etter normen skulle Tynset kommune dermed hatt et budsjettert netto driftsresultat for 2020 på ca. kr 11,5 mill. Driftsnivået er dermed ca. kr 11 - 12 mill. for høyt. Dette er ikke bærekraftig og gir et klart og tydelig signal på at det må gjøres grep for å redusere driftsomfanget.

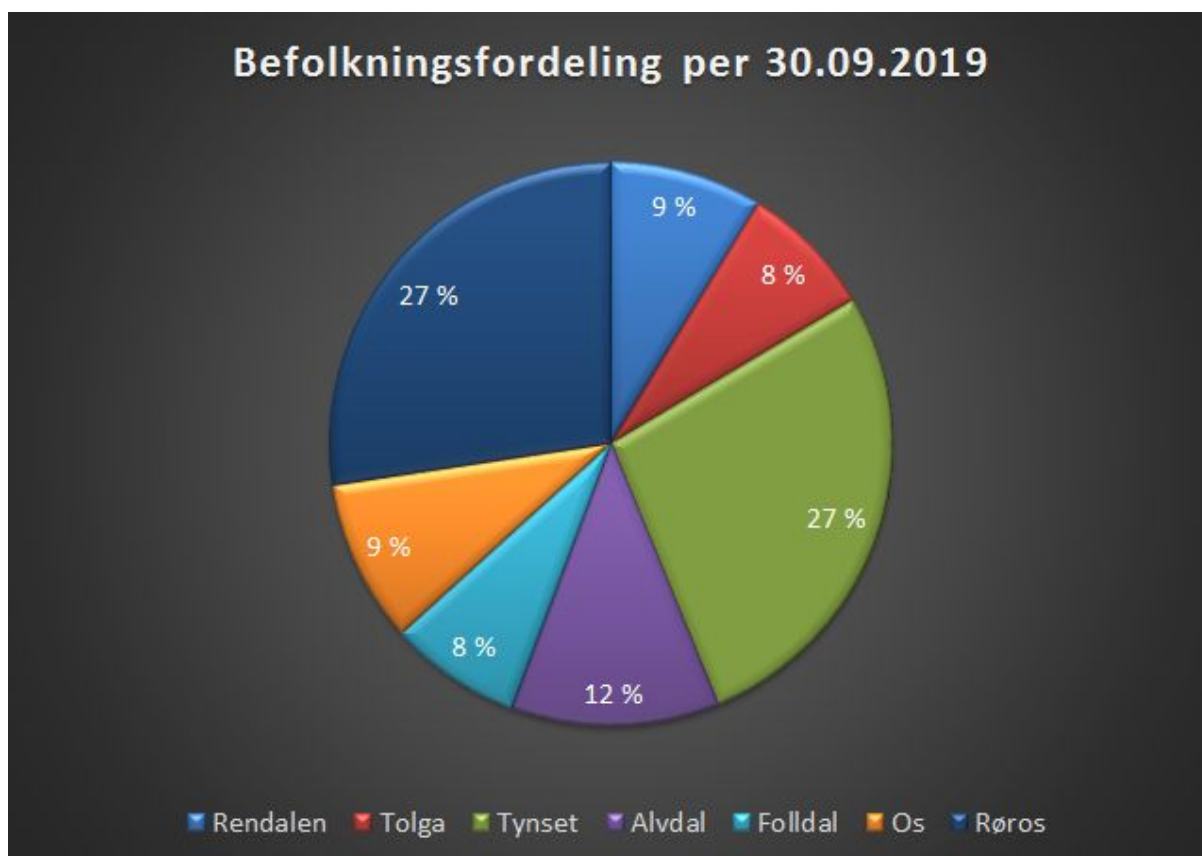
For årene 2021 – 2023, brukes totalt 16,3 mill. kroner fra disposisjonsfondet for saldering av budsjettene. For helse- og omsorgssektoren er det i denne perioden lagt til grunn en omlegging av struktur i henhold til beskrivelse i «Rapport Fremtidig tjenestestruktur i Helse- og omsorgssektoren.» Låneopptak knyttet til omstillingen i perioden 2021-2023 er innarbeidet i virksomhetsplanen.

I rådmannens forslag til investeringsbudsjett 2020, legges det opp til investeringer for totalt 81 mill. 51 mill. av dette planlegges finansiert ved låneopptak. De største tiltakene knytter seg til opprusting svømmehall, nytt legekantor, velferdsteknologi og diverse utomhus på teknisk. For resten av virksomhetsplanperioden, er det store investeringer knyttet til helse og omsorg, som et ledd i omstrukturering og effektivisering av tjenesten (HO – rapport).

3 FJELLREGIONEN

3.1 Befolkning

Det bor totalt 20 421 innbyggere i fjellregionen (juli 2019). 55 % av innbyggerne bor i Tynset og Røros kommuner, jevnt fordelt.

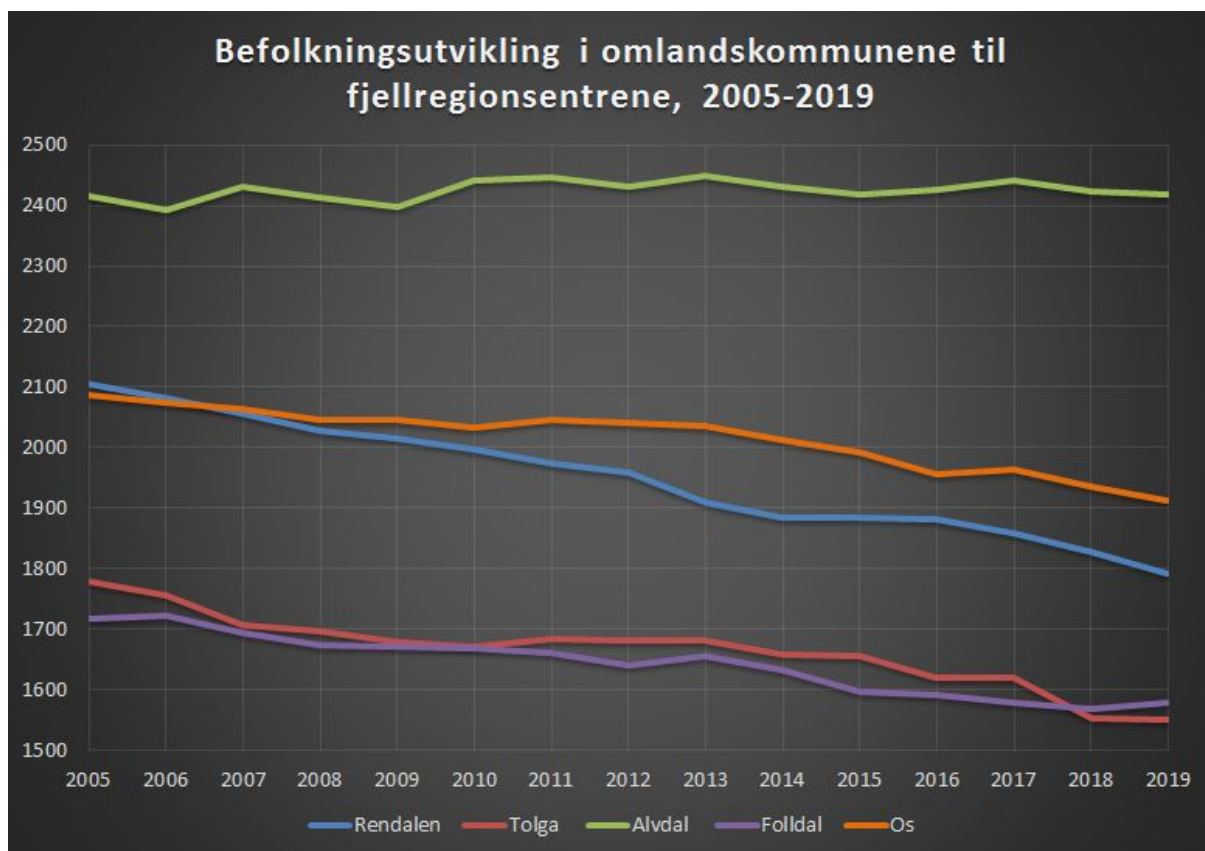
Figur 3.1-1: Befolkningsfordeling i Fjellregionen, 30.09.2019. Kilde: SSB.

Siden 2005 har regionen hatt en negativ befolkningsutvikling, og innbyggertallet har gått ned med ca. 690 personer.

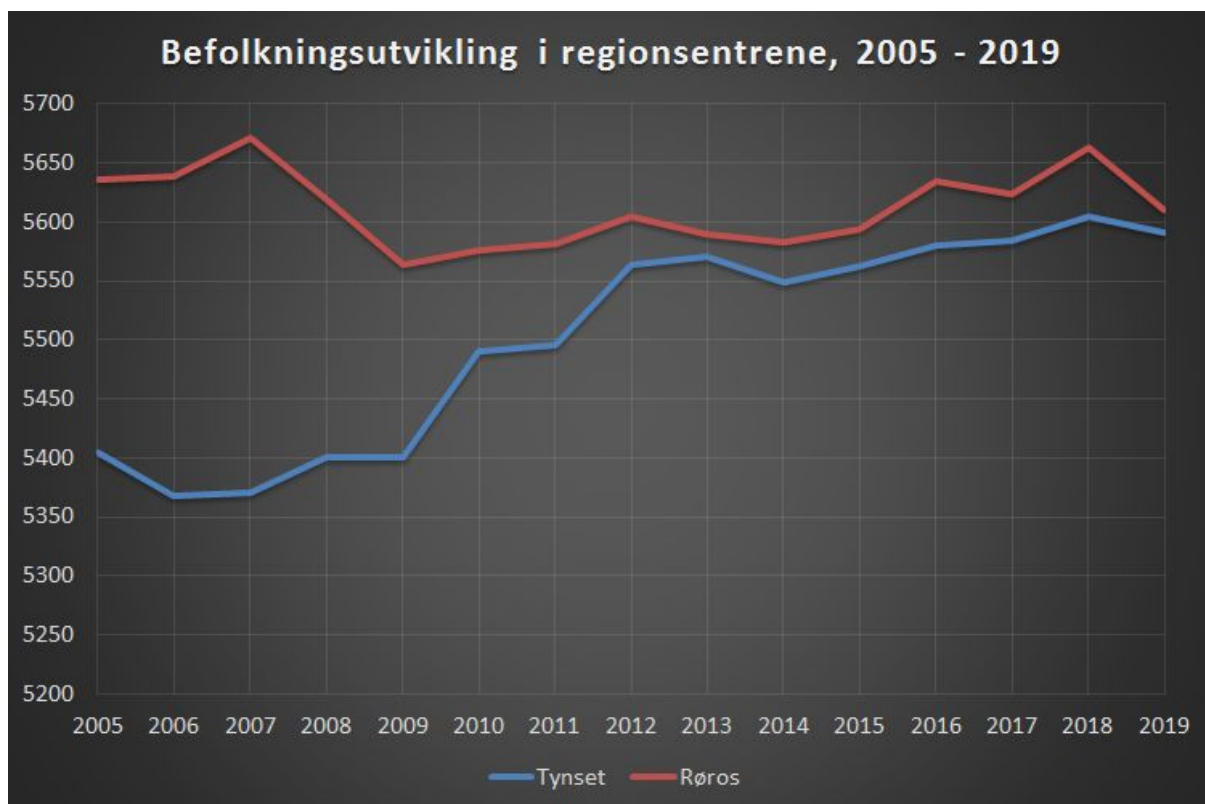
Figur 3.1-2: Befolkningsutvikling i Fjellregionen første kvartal, 2005-2019. Kilde: SSB.

Alvdal er den eneste av omlandskommunene med stabilt befolkningstall, med en økning på 2 personer siden 2005. Resterende omlandskommuner har befolkningsnedgang, hvor Rendalen har størst befolkningsnedgang, med en reduksjon på 314 personer.

Figur 3.1-3: Befolkningsutvikling i omlandskommunene til fjellregionsentrene første kvartal, 2005-2019. Kilde: SSB.

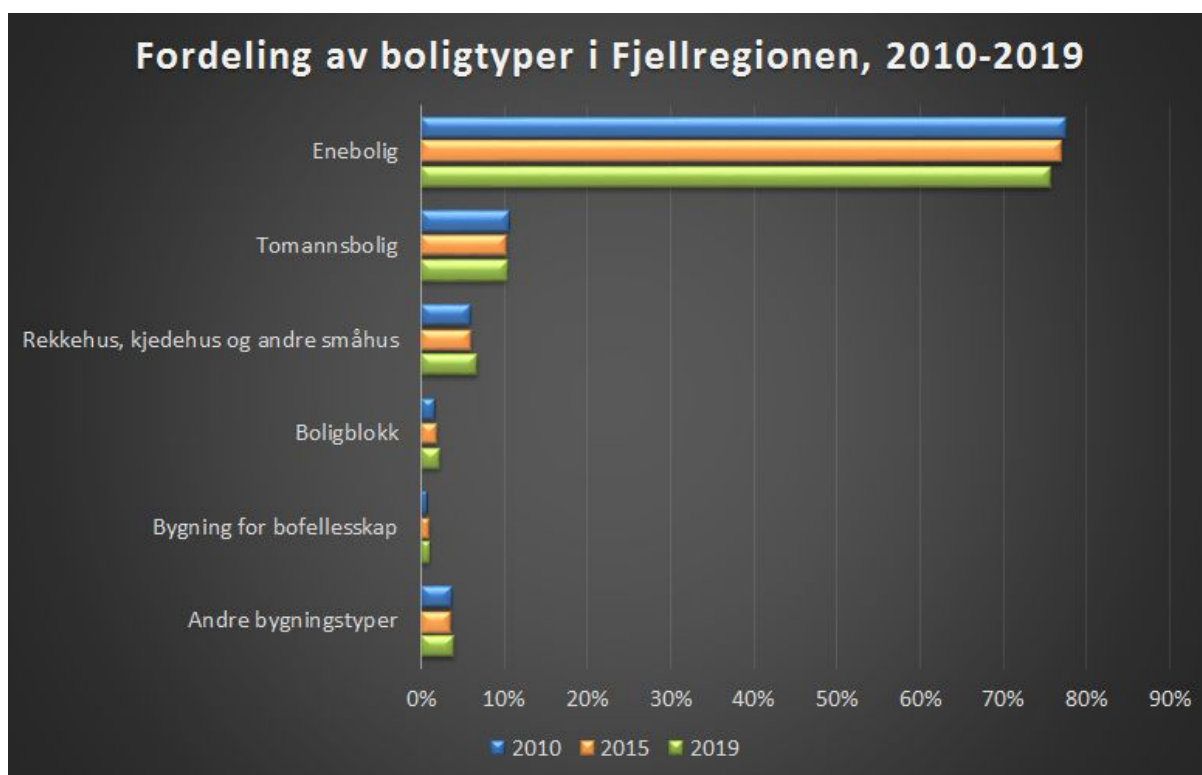
Rørøros har hatt befolkningsnedgang i perioden, mens Tynset kommune har hatt befolkningsvekst.

Figur 3.1-4: Befolkningsutvikling i fjellregionsentrene første kvartal, 2005-2019. Kilde: SSB.

3.2 Boligutvikling

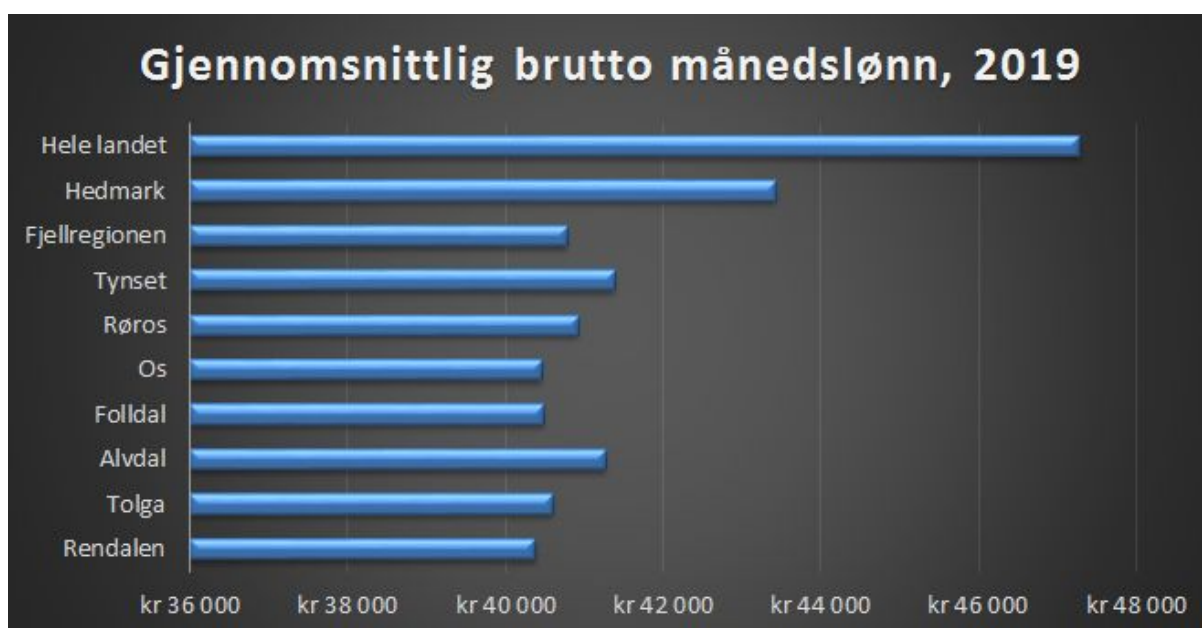
Regionen har en svak økning i rekkehus, kjedehus, andre småhus og boligblokker. Eneboliger har vært den vanligste botypen, men de siste 10 årene antyder en mild urbanisering. Dette er i tråd med statlige planretningslinjer for samordnet bolig, areal, og transportplanlegging.

Figur 3.2-1: Fordeling av boligtyper i fjellregionen, 2010-2019. Kilde: SSB

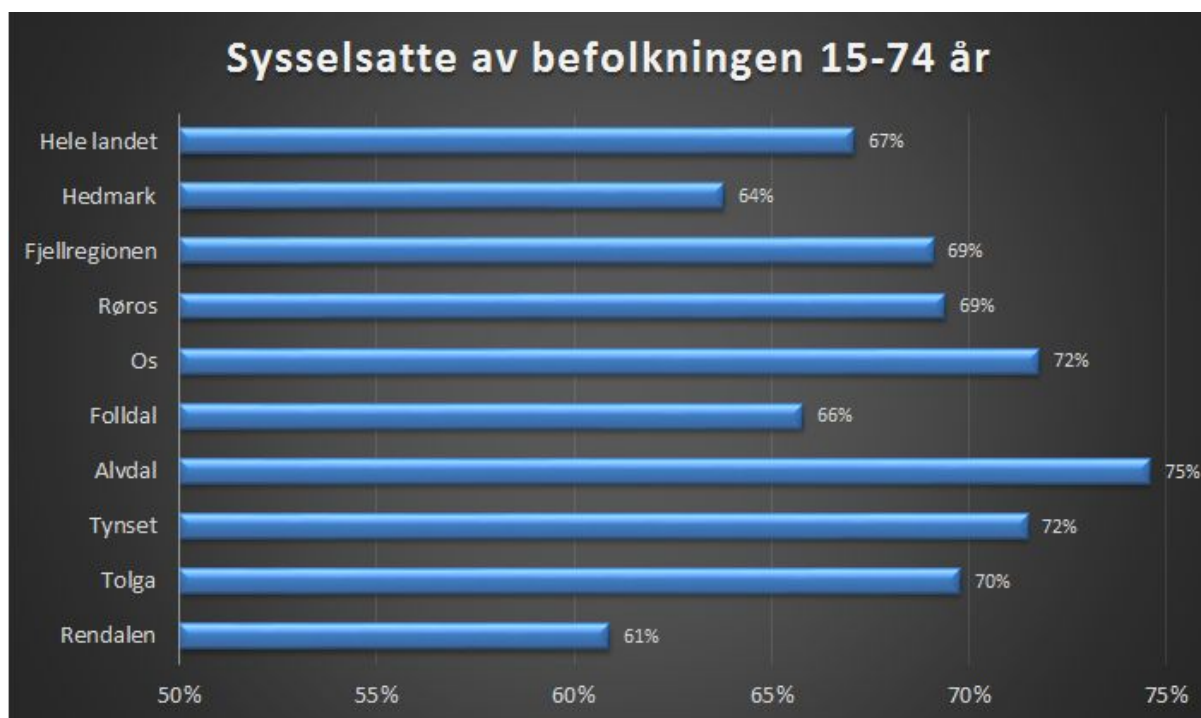
3.3 Levekår

Fjellregionen har lavere brutto månedsinntekt enn fylket, som igjen har en lavere bruttoinntekt enn landsgjennomsnittet. Dette forklares med en høyere andel primærnæring, og lavere andel høyt lønnede jobber.

Figur 3.3-1: Gjennomsnittlig brutto månedslønn blant kommunene i regionen. Kilde:SSB

Arbeidsledigheten i fjellregionen (1,0 % av arbeidsstyrken er registrert arbeidsledige) er lav, sammenlignet med både landssnittet (2,1 %) og fylkessnittet (1,9 %). Sysselsettingsgraden i Fjellregionen på 69,1 % er bedre enn både landssnittet og fylkessnittet. Kommunene, med unntak av Rendalen og Folldal, har høyere sysselsetting enn fylkes- og landsgjennomsnittet.

Figur 3.3-2: Sysselsettingsgrad, 15-74 år, for Hele landet, Hedmark og fjellregionen med tilhørende kommuner, 2019. Kilde SSB.

Fjellregionen har mye lavere uføregrad enn resten av Hedmark, og litt over landssnittet. Sykefraværet er også lavt og samtlige kommuner ligger lavere enn landet og Hedmark.

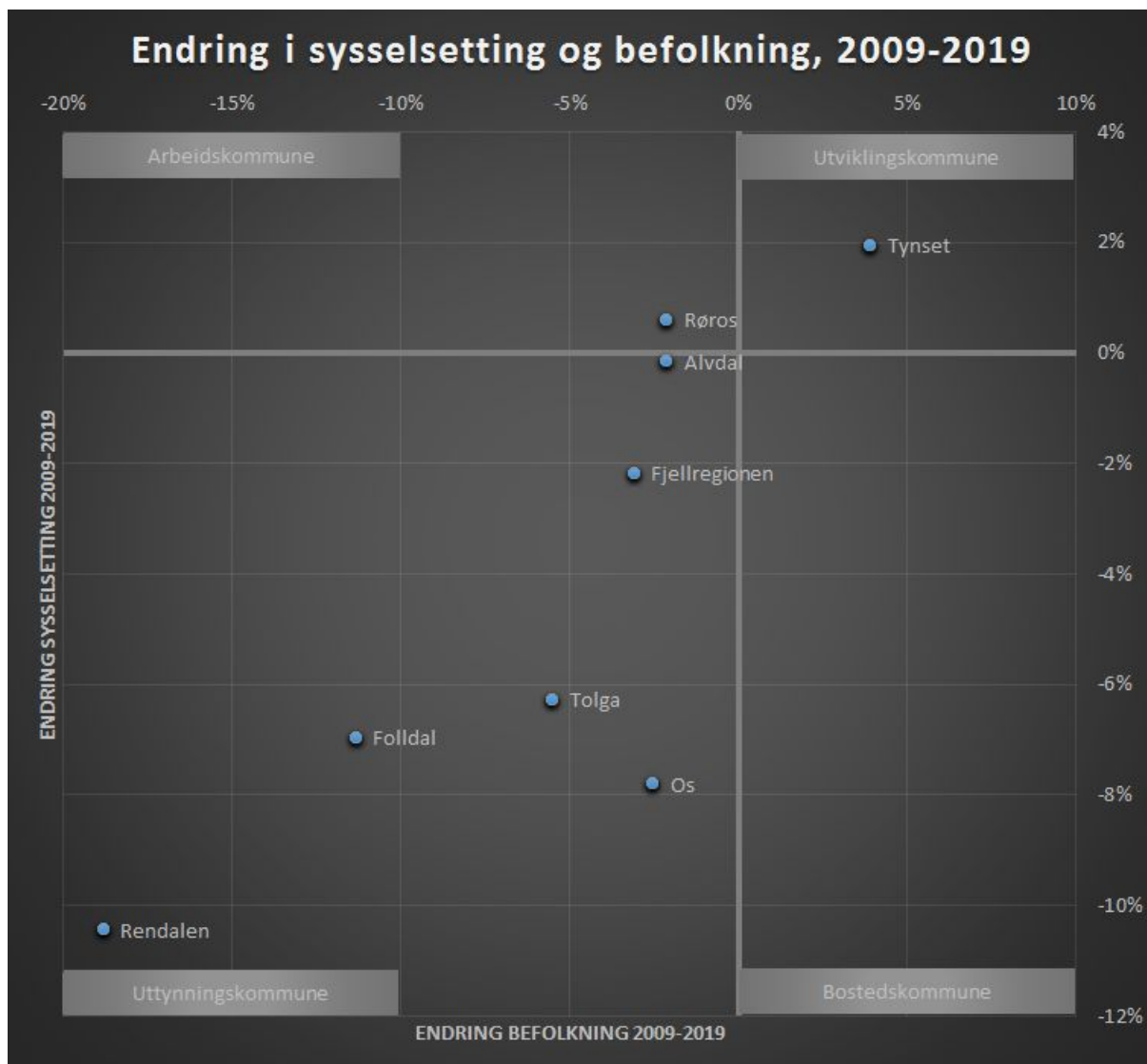
3.4 Næringsliv

Endring i sysselsetting og befolkning kan vise om en kommune er en utviklingskommune, arbeidskommune, bostedskommune eller uttynningskommune, se figur 3.4-1.

Tynset er den eneste utviklingskommunen i Fjellregionen med vekst i både sysselsetting og befolkning.

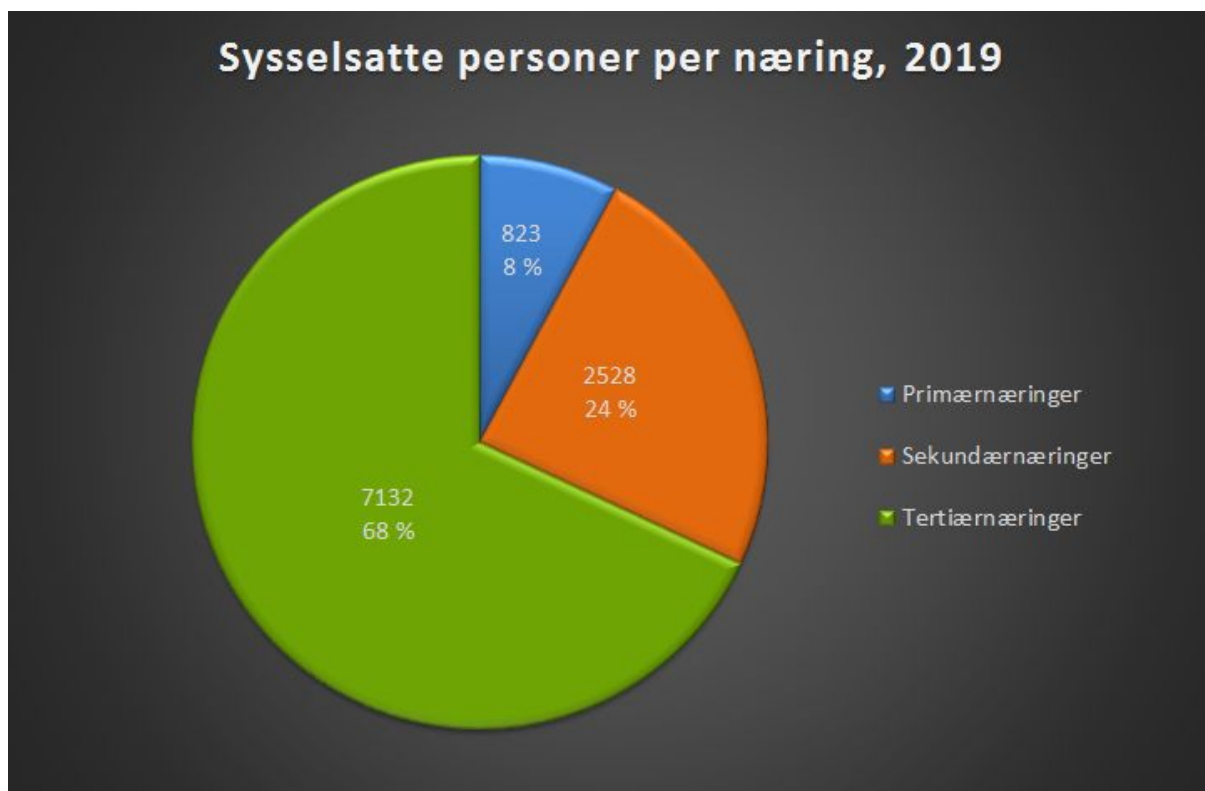
Røros og Alvdal ligger begge ganske nær uendret situasjon i 10 års perioden. Dette tilsier at hvilke type kommune disse er kan lett endres. I perioden 2009-2019 er Røros en arbeidskommune og Alvdal en uttynningskommune.

De øvrige kommunene i Fjellregionen har befolknings- og sysselsettningsnedgang, dvs. er uttynningskommuner. Rendalen er den kommunen i regionen som har størst nedgang på begge. Fjellregionen som helhet klassifiseres som en uttynningsregion. Samlet sett har det altså vært en nedgang i sysselsettingen og befolkningen i Fjellregionen i 10 års perioden.

Figur 3.4-1: Vekst i befolkning og sysselsetting de siste 10 år. Kilde: SSB

Det generelle bildet i Fjellregionen er økt urbanisering. Tilsvarende utvikling gjelder også for antall arbeidsplasser.

Figur 3.4-2: Sysselsatte fordelt på Primær-, sekundær- og tertiærnæringer. Kilde: SSB.

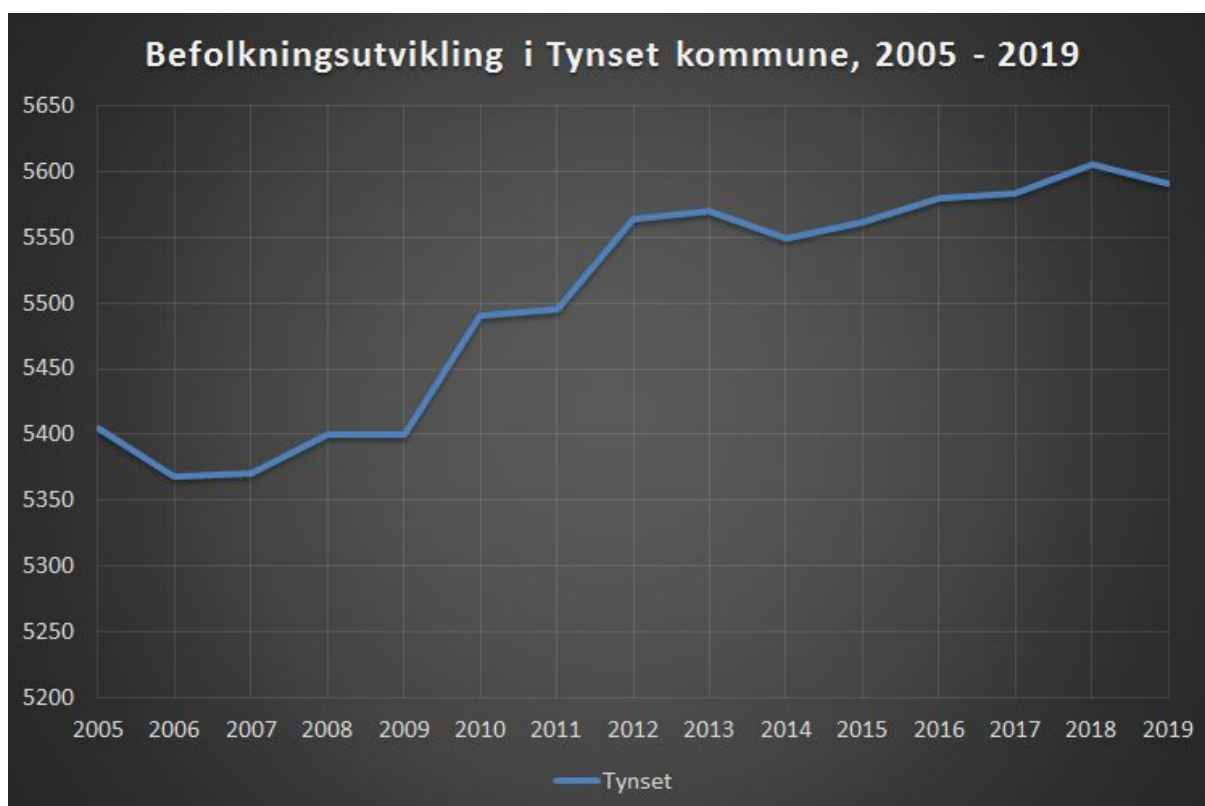
Denne statistikken inneholder kun et arbeidsforhold per person, og det prioriteres arbeidsforhold som lønnstakere foran selvstendig næringsdrivende. Derfor vil personer som har gardsbruk i tillegg til en "vanlig 08:00-16:00" jobb, registreres under 08:00-16:00 jobben. Det blir derfor en feilkilde, siden flere personer jobber i fjøset utenfor "vanlig arbeidstid".

Fjellregionen har en større prosentandel primærnæringer enn landsgjennomsnittet. Hvor fjellregionen ligger på 8% så ligger landet på 2,2%.

4 TYNSET KOMMUNE SOM SAMFUNN

4.1 Befolkning

Befolkningsutviklingen er viktig for framtidig utvikling i kommunen, og er dimensjoneringsgrunnlag for planlegging/tilrettelegging av tjenestetilbudet. Befolkningsutviklingen er vanskelig å forutse da den er avhengig av flere faktorer, blant annet hvor attraktiv kommunen er for bosetting og etablering av arbeidsplasser.

Figur 4.1-1: Befolkningsutvikling i Tynset kommune første kvartal, 2005-2019. Kilde: SSB.

Figur 4.1-1 illustrerer utviklingsforløp for Tynset kommune. Folketallet økte i perioden 2009-2013, før utviklingen igjen flatet ut.

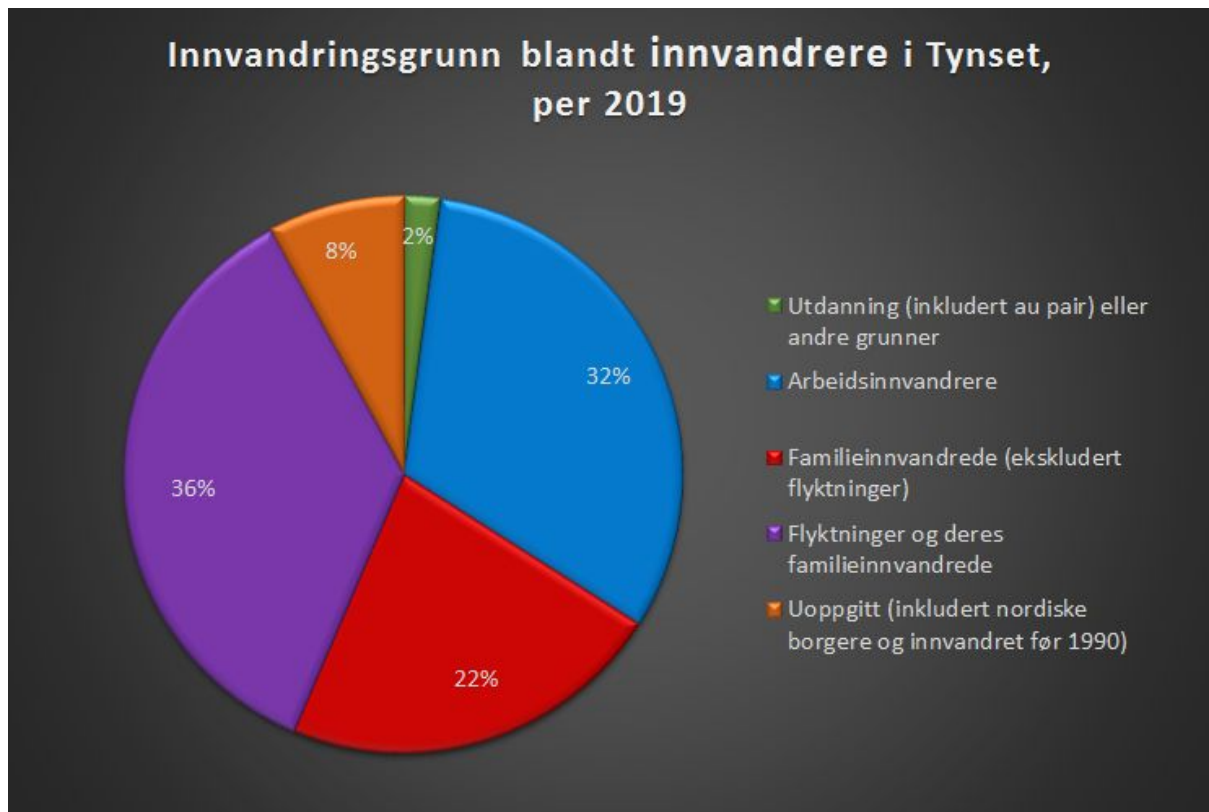
Det har vært en gjennomsnittlig positiv befolkningsvekst de siste 15 årene. Dette skyldes økt innvandring (Se tabell 4.1-a). Det er flere som flytter ut enn inn til kommunen. Fødselsoverskuddet er negativt; da det fødes færre enn det dør.

Tabell 4.1-a: Befolkningsvekst i perioden 2005-2019. Kilde: SSB, 07.02.2020.

Tynset	Perioden 2005 - 2019	
	Totalt antall personer	Gjennomsnitt antall per år
Fødte	731	52,2
Døde	823	58,8
Fødselsoverskudd (fødte - døde)	-92	-6,6
Innvandring (fra andre land)	477	34,1
Innenlandsflytting	-199	-14,2
Netto flytting (innvandring + innenlandsflytting)	278	19,9
Folkevekst (fødselsoverskudd + netto flytting)	186	13,3

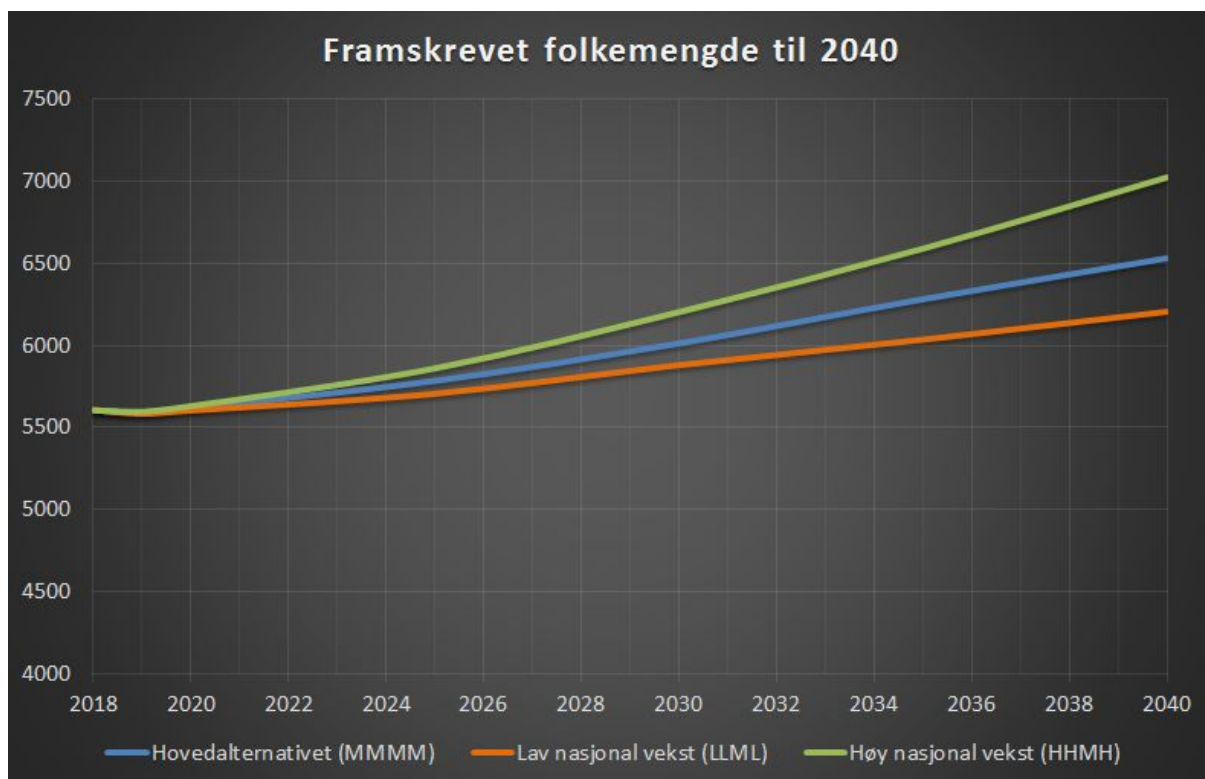
netto flytting		
----------------	--	--

Innvandrerne i kommunen kan deles inn etter innvandringsgrunn, se figur 4.1-2. Dette viser at arbeidsinnvandrere og familieinnvandrere, utenom flyktninger, utgjør den største delen innvandrere. Det viser også at flyktninger med deres familieinnvandrede utgjør den største enkeltgruppen.

Figur 4.1-2: Innvandringsgrunn i Tynset kommune. Kilde: IMDi, 02.03.2020

Det er gjort analyser på framskrevet folkemengde med bakgrunn i tre alternativer, se figur 4.1-3. Alternativene avhenger av om det er lav, middels eller høy nasjonal vekst. Middels nasjonal vekst er omtalt som hovedalternativet og viser en økning på ca. 900 personer i Tynset. Sammenlignet med tallene fra de siste årene er dette et høyt tall og alternativet med lav nasjonal vekst er mer reell.

Figur 4.1-3: Framskrevet folkemengde. Kilde: SSB

Alderssammensetning er en viktig parameter for framtidig befolkningsutvikling. I figur 4.1-4 nedenfor er befolkningen delt inn i 5 aldersklasser, basert på et livssyklusperspektiv.

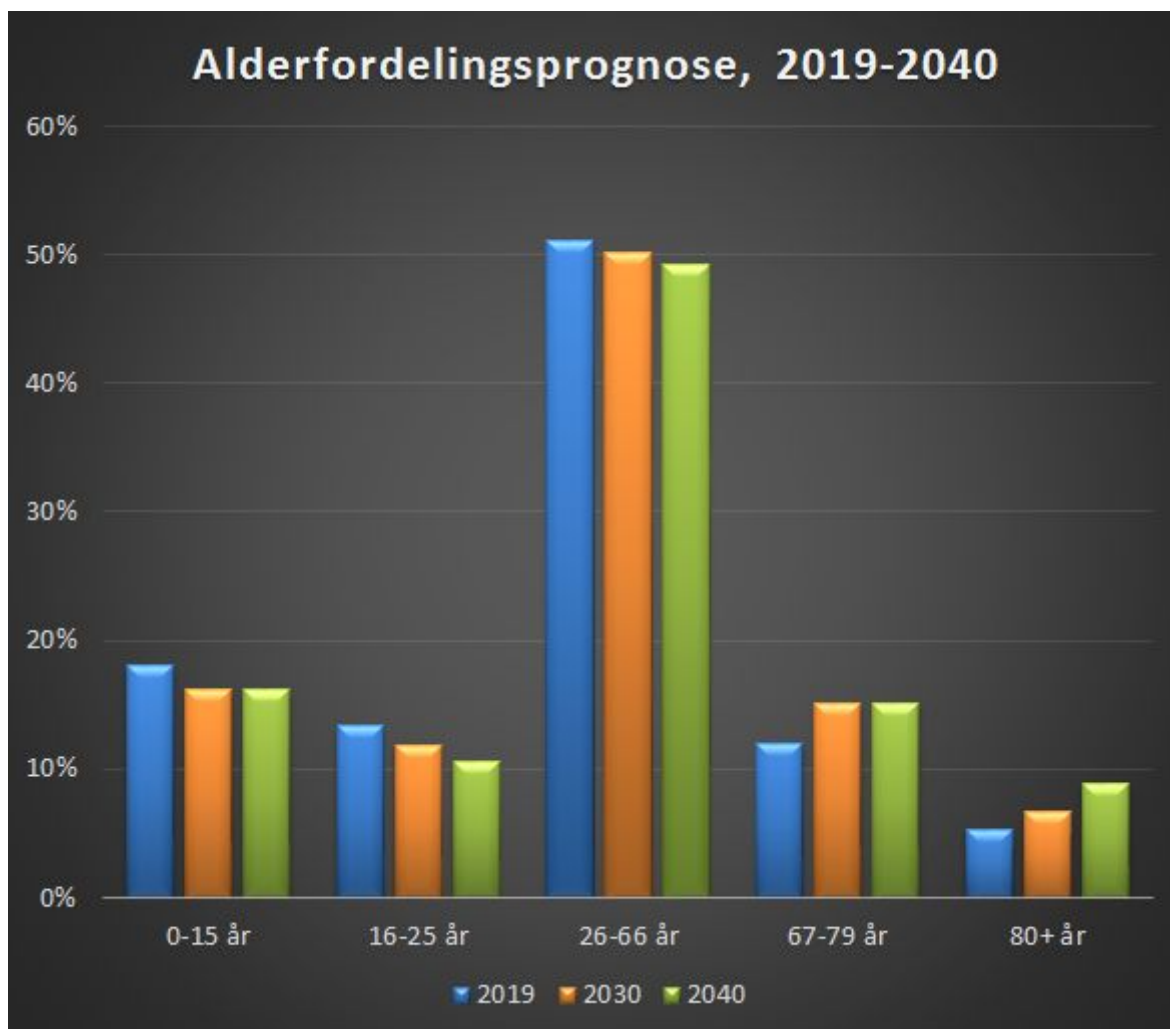
Den første gruppen er 0-15 år, altså barn i førskole/barnehage og på grunnskole.

Den andre gruppen er 16-25 år, Ungdommer/unge voksne som studerer videre utdanning (videregående/høyskole/universitet).

Den tredje gruppen er 26-66 år, voksne i arbeid. Yngre voksne er typiske flyttere som har med seg barn og ungdom.

Den fjerde gruppen er 67-79, pensjonsalder. For stadig flere avsluttes yrkesaktiviteten ved nærmere 60, mens den for andre varer helt fram til 70- års alder eller mer. Det velges her å operere med yrkesaktiv alder opp til 67 år. Mange har fortsatt god helse og ressurser til et aktivt liv.

Den femte gruppen er de over 80 år. Det er i denne gruppen det er flest som trenger pleie fra familiemedlemmer eller det offentlige apparatet.

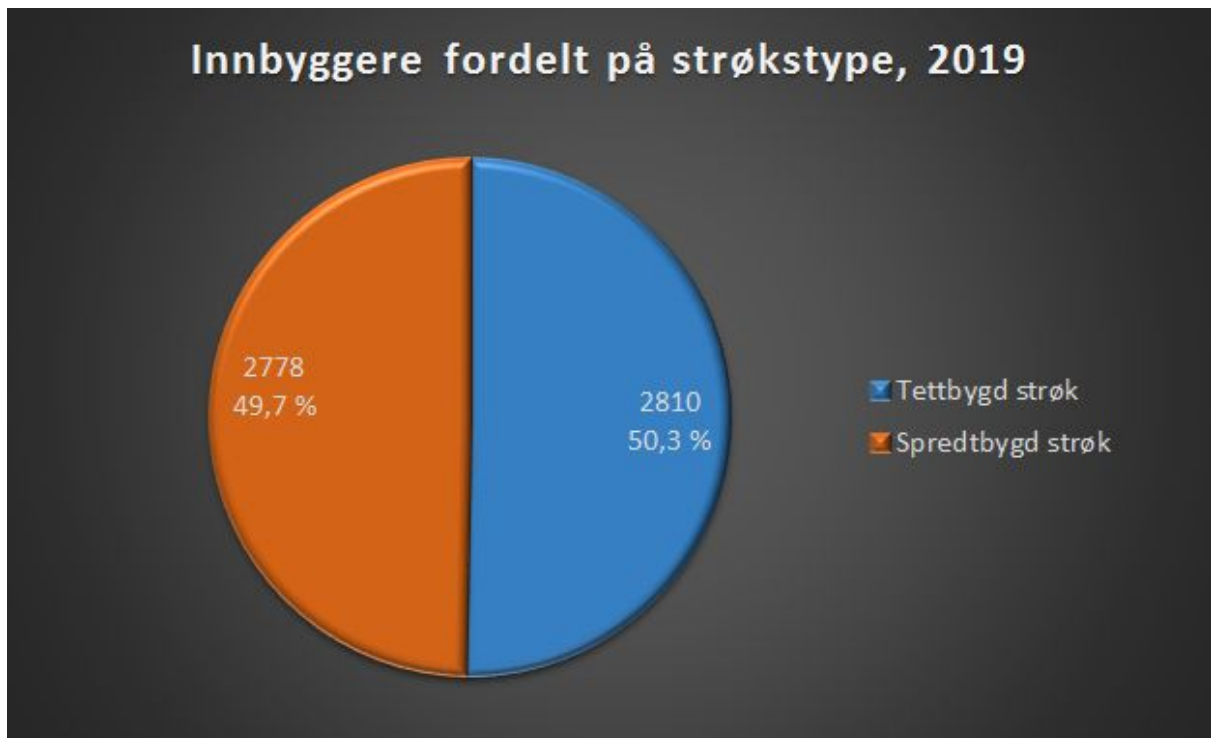

Figur 4.1-4: Aldersfordeling i Tynset kommune, prognose iht. lav nasjonal vekst. Kilde: SSB.

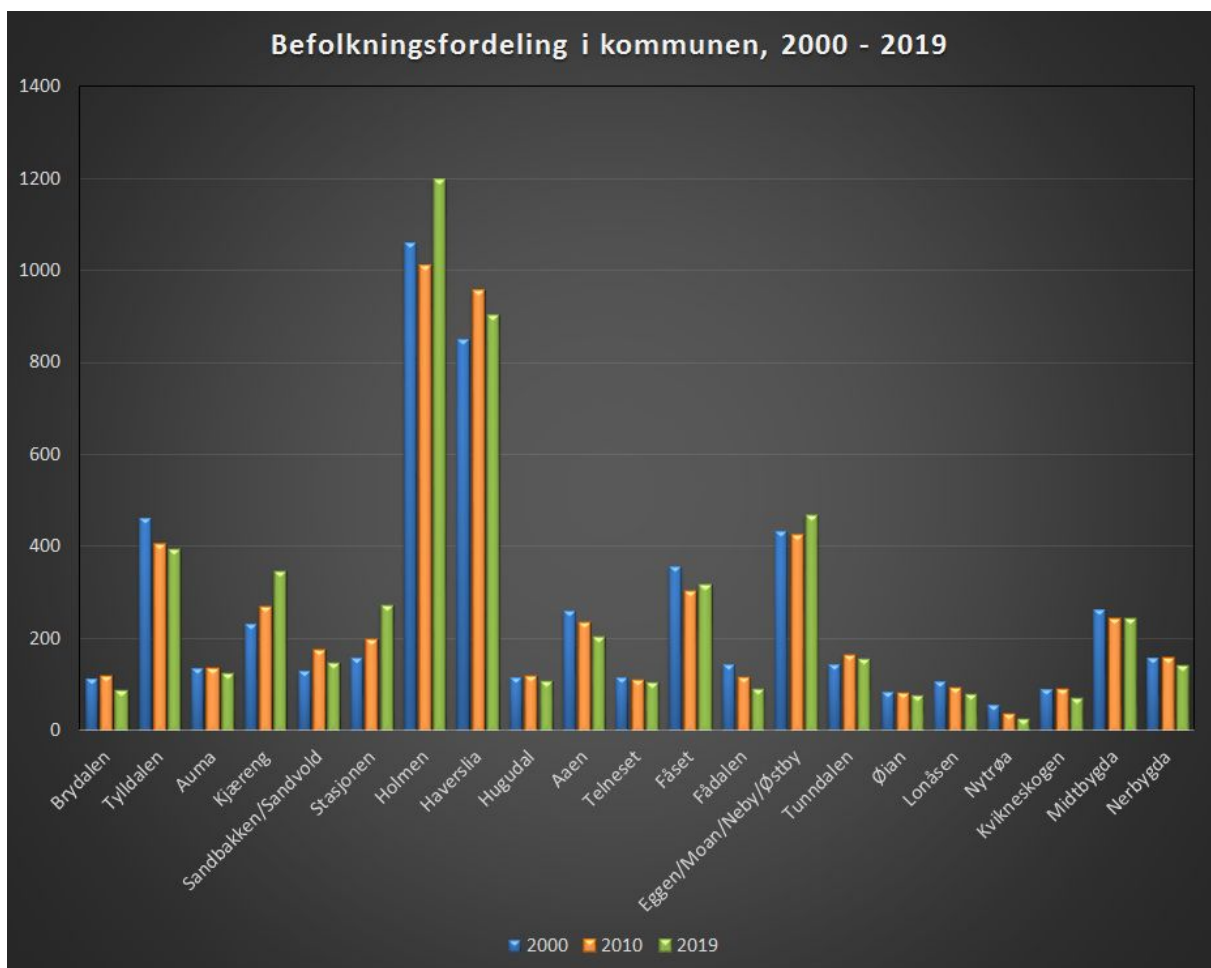
Forholdet mellom innbyggere i arbeidsfør alder (26-66) og eldre innbyggere (80+) forventes å bli redusert fram mot 2040. I 2019 var det 9,6 voksne per eldre, mens prognosene viser at i 2040 vil det være 5,6 voksne per eldre. Dette betyr at det blir langt færre yrkesaktive i forhold til gamle/hjelpetrengende.

Gjennomsnittsalderen i Tynset kommune er ca. 41 år. Tallet er basert på de som har bostedsadresse i kommunen, og korrigerer ikke for utadboende studenter med bostedsadresse hjemme hos sine foreldre. Gjennomsnittsalderen kan derfor være høyere enn statistikken viser.

Befolkningens fordeling innad i kommunen sier noe om hvor urban kommunen er, og hva som bør gis fokus framover. I 2019 bor ca. 50 % av Tynsets befolkning i tettbygd strøk, som vil si Tynset tettsted i henhold til SSB's definisjon. I perioden 2013-2019 har antallet personer som bor spredtbygd strøk sunket med ca. 230 personer, mens antallet som bor i tettbygd strøk har økt med ca. 250 personer. Et mer nyansert bilde kan man få ved å se nærmere på grunnkretsene i kommunen, figur 4.1-6.

Figur 4.1-5: Innbyggere fordelt på strøkstype. Kilde: SSB.

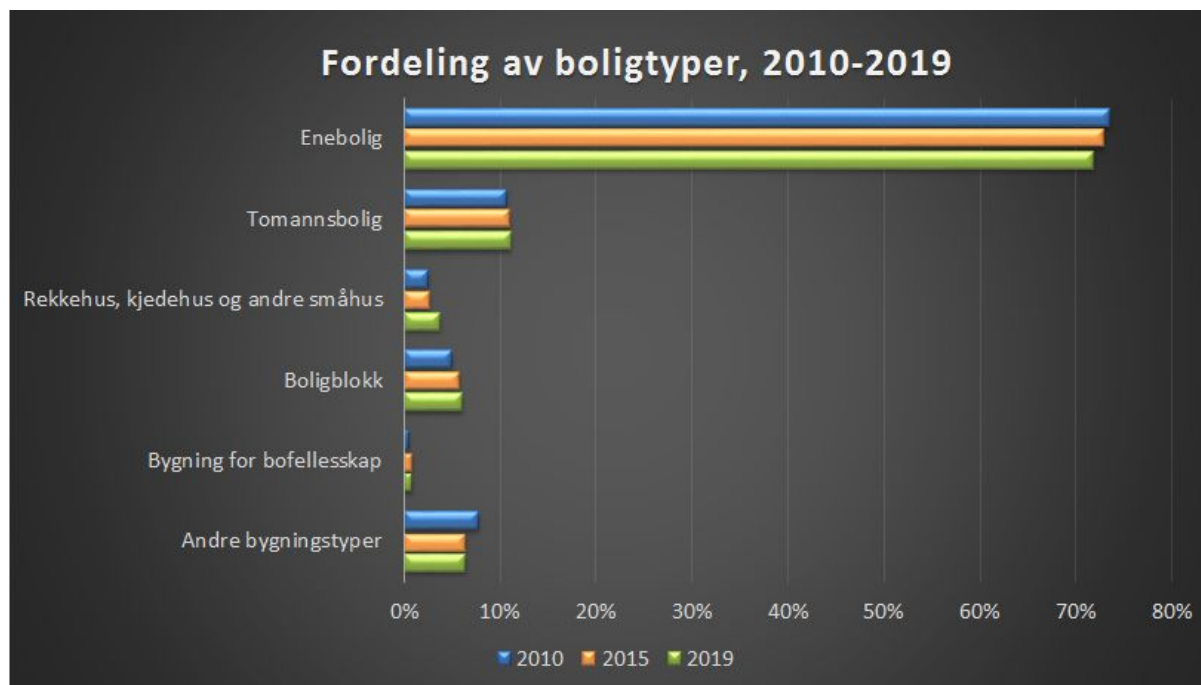

Figur 4.1-6: Folkemengde etter grunnkrets. Tall fra 2000, 2010 og 2019. Kilde: SSB

Utfordring:

Øke tilflytting og tilbakeflytting. Utvikle en robust befolkningsstruktur.

4.2 Boligutvikling

Figur 4.2-1: Fordeling av eksisterende boligtyper i kommunen. Kilde: SSB.

Eneboliger har tradisjonelt vært boformen, men nå bygges det flere enheter av andre typer boformer. De siste 10 årene antyder en mild urbanisering.

Ut av de reguleringsplanene som har blitt vedtatt siden 01.01.2016 så er det omtrentlig 194 enheter som ikke er påbegynt/ubebygget. Dette er et cirka tall beregnet ut i fra maks enheter som er tillatt på ett område i bestemmelsene eller i beskrivelsene. Ut i fra befolkningsveksten de siste 20 år, som er på 186 personer, så har vi gjennom de siste 4 årene regulert flere boenheter enn befolkningsutviklingen krever. Dette er ikke inkludert reguleringsplaner av nyere dato som ble vedtatt før 2016. Det er fortsatt ledige regulerte tomter på f.eks. Tjønnbakken, Lillebekkmoen, Ångardsmoen, Jørgensmoen og Kvennstøa.

Det er rikelig med ferdig regulerte boenheter. Spørsmålet er om boenhetene er attraktive for markedet og om det er rett fordeling av boligtyper og lokalisering.

Grunnen til at volumet av byggeprosjekter holdes oppe når befolkningsveksten er lav kan skyldes at personer som arver hus i kommunen ikke selger dem. Hvis nye eiere ikke flytter tilbake til kommunen blir hus brukt som fritidsboliger eller stående tomme. Registrerte tilfeller av boliger som brukes som fritidsbolig er 87 stk.

Per 2020 har Tynset kommune 59 gjennomgangsboliger og 27 trygdeboliger. 2 gjennomgangsboliger, små leiligheter, er leid ut til tjenesten for funksjonshemmede. Kommunen eier også 80 omsorgsboliger, tilrettelagte leiligheter og hybler, som sykehuset disponerer.

Siden den boligsosiale handlingsplanen ble vedtatt i 2019, er det gjort følgende endringer av de kommunale boligene.

- Det ble i 2019 vedtatt å selge/sanere 15 boenheter. Av disse ble 9 boliger klargjort for sanering i 2019, og saneringen fullføres i 2020 i samarbeid med MHBR. Resterende 6 boenheter ble solgt i 2019.
- Det er vedtatt at 2 andre enheter skal selges.
- Det er kjøpt 3 nye sentrumsnære enheter.

Det er flere av de kommunale boligene som sårt trenger vedlikehold og oppdatering.

Flere som trenger fast trygdebolig bor i gjennomgangsboliger. Disse trygdeboligene bør være tilrettelagte og sentrumsnære slik at det skaper en større grad av selvstendighet. Vanskeligstilte kjører sjeldent bil. Kommunen har også et ønske om å bygge 2-3 robuste hardbruksboliger for de som har dårlig boevne og trenger boveiledning og oppfølging.

I alt er det 6 ledige kommunale boliger. 5 av boligene ligger et stykke unna dagligvarebutikker. Det vil være et tiltak for beboere å handle inn mat m.m.

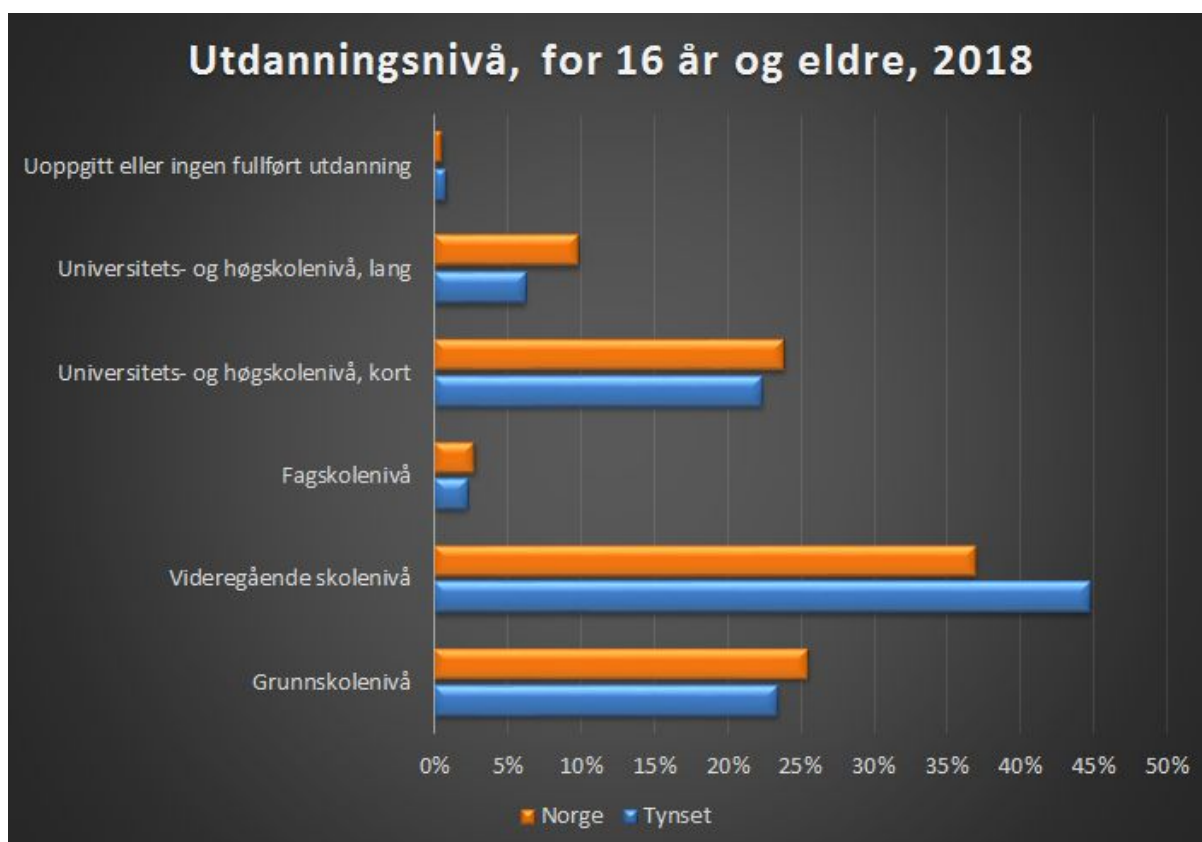
Utfordring:
Tilpasse boligtilbud etter befolkningsveksten/behovet. Tilpasse/optimalisere det kommunale boligtilbudet.

4.3 Levekår

4.3.1 Utdanning

Sammenlignet med landet så har Tynset 8% høyere andel som har videregående som siste fullførte utdanningsnivå, mens tall for universitet og høyskoleutdanning ligger noe under. Dette gjelder spesielt for lang utdanning i universitet eller høyskole.

Tilbudet av videregående skoler omfatter både Nord Østerdal videregående skole og Storsteigen videregående skole på Alvdal. Her tilbys videregående samt fagskoleutdanning for voksne. Tynset studie og høyskolesenter gir et tilbud om etter- og videreutdanning samt tilbud om desentralisert utdanning i samarbeid med flere av landets høyskoler. Dette er gode tiltak for å styrke utdanningstilbudet i Nord Østerdal.

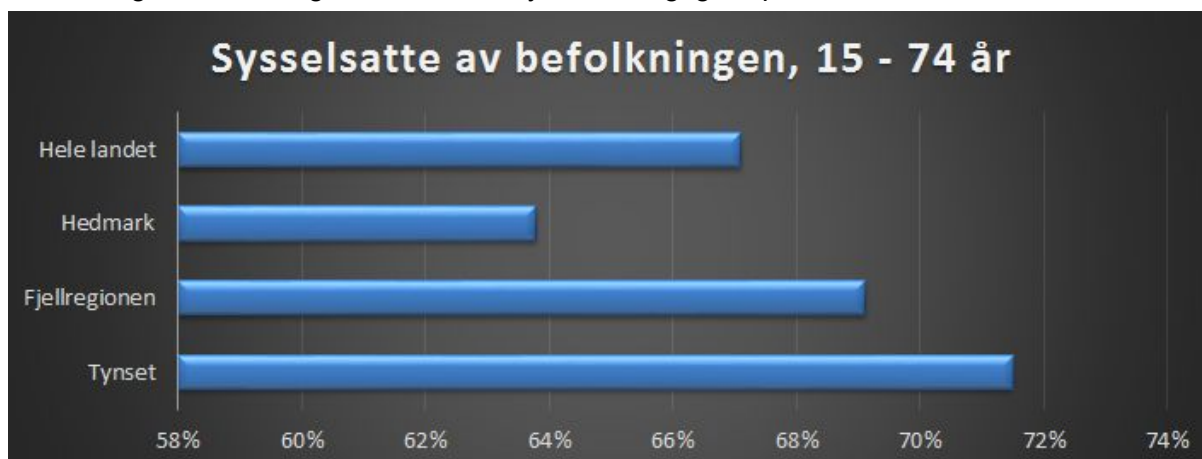
Figur 4.3-1: Siste fullførte utdanningsnivå, for 16 år og eldre, 2018. Kilde: SSB.

Utfordring:

Øke andel av befolkningen med høyere utdanning. Skape flere kompetansearbeidsplasser.

4.3.2 Sysselsetting

Arbeidsledigheten i Tynset (0,8%) er lav, sammenlignet med både landssnittet (2,1 %) og fylkessnittet (1,9%). Tynset har en sysselsettingsgrad på ca. 71,5 % som er høyt sammenlignet med Norge, som har en sysselsettingsgrad på 67,1%.

Figur 4.3-2: Sysselsatte av befolkningen, 15-74 år, 2019. Kilde: SSB.

Utfordring:
Videreføre kommunens gode sysselsettingsstatistikk.

4.3.3 Integrering

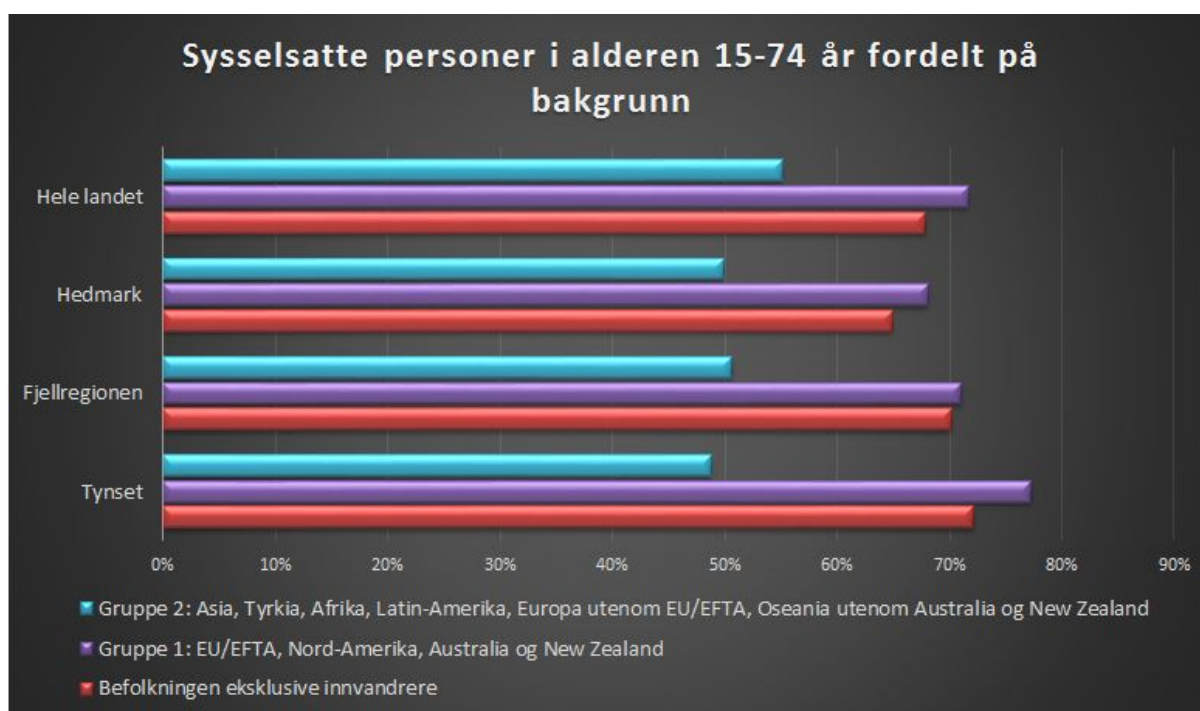
I «Plan for integrering av innvandrere i Tynset kommune», defineres integrering som:

- kvalifisering, utdanning, arbeid, levekår og sosial mobilitet
- Innflytelse i demokratiske prosesser
- Deltakelse i sivilsamfunnet
- Tilhørighet, respekt for forskjeller og lojalitet til felles verdier.

En indikator for integrering kan være andelen innvandrere med yrkesdeltakelse/i arbeid.

Andelen innvandrere i Tynset kommune er større enn i Hedmark totalt (12,54% mot 11,23%), og litt lavere enn for landet totalt (17,72%). Hvor godt integrert innvandrerbefolkningen er i arbeidslivet er forsøkt vist i figuren nedenfor.

Tynsets andel av vestlige innvandrere i arbeidslivet er høyere enn blant befolkningen eksklusive innvandrere og over lands- og fylkesgjennomsnittet.

Figur 4.3-3: Integrering. Sysselsatte innvandrere 15-74 år, i prosent av personer i alt i hver gruppe. År 2018. Kilde: SSB.

En svakhet med denne statistikken er at Statisk sentralbyrå beregner andelen ut fra aldersgruppen 15-74 år. Det er i dag et fåtall yrkesaktive i landet i aldersgruppen 15-20 år. Videre er det mange som går av med pensjon ved fylte 67 år. Kommuner med et relativt stort innslag av flyktninger mellom 15-20 år kan komme uheldig ut i denne integrerings-statistikken. Statistikk viser at forskjellen i sysselsetting mellom

arbeidsinnvandrere og flyktninger jevnnes ut etter ca. 10 års botid. Dette kommer delvis av at flyktninger har rett og plikt til norskopplæring, og mange velger å fortsette med skole/utdanning.

I henhold til tall fra Kommunebarometeret 2019 går alle barn med innvandrerbakgrunn i barnehage, noe som er viktig med tanke på språk og inkludering. Videre har Tynset opplæringscenter et interkommunalt ansvar for norsk- og samfunnskunnskapsopplæring for kommunene Folldal, Alvdal, Tolga og Tynset, samt ansvar for bosetting, grunnskoleopplæring for voksne, og ansvar for introduksjonsprogrammet for flyktninger i Tynset kommune.

Utfordring:
Forbedre integrering av innvandrere. Redusere de sosiale og økonomiske forskjellene mellom minoritetsbefolkningen og majoritetsbefolkningen.

4.3.4 Folkehelse

Folkehelse defineres som befolkningens helsetilstand og hvordan helsen fordeler seg i befolkningen, mens folkehelsearbeid er samfunnets totale innsats for å opprettholde, bedre og fremme befolkningens helse.

Kommunen har gjennom folkehelseloven ansvaret for å ha oversikt over helsetilstanden og identifisere folkehelseutfordringene i kommunen, fastsette overordnede mål og strategier og iverksette nødvendige tiltak.

Tynset har en uføregrad på 10,6 %, som er det samme som for fjellregionen.

Tynset kommune har et sykefravær på 5,0 (legemeldt fravær siste kvartal 2019), noe som er under landssnittet på 6,4%, og fylkessnittet på 6,8%.

Ungdatasenteret's undersøkelse av trivsel blant barn og unge (2018) gir et bilde av hvordan ungdom i ungdomsskolealder trives med skole, fritid, hjem og lokalmiljø. Man kan ut fra undersøkelsen dra noen slutninger om ungdommens trivsel og behov i lokalmiljøet. Det ser ut som om det er lite uformelle møteplasser/lokaler for å treffe andre barn og unge på fritida, selv om mulighetene i forhold til idrettsanlegg og kulturtilbud ansees som bra. Det er en nedgang i de som er fornøyd med lokalmiljøet, sammenlignet med undersøkelsen gjort i 2015.

Et aktivt foreningsliv er en indikator på bra folkehelse. Tynset har mange lag og foreninger, blant annet musikkorps, kor, skytterlag, idrettslag, husflidslag, bygdekvennelag og turlag. Andre tilbud som sikres av kommunen er basseng, kulturskole og kino. Ønsket er å tilrettelegge/opprettholde nærmiljøanlegg for jobb, fysisk aktivitet og hverdagsfunksjoner slik at flere velger aktiv transport som å gå, sykle eller sparke.

Det finnes mange muligheter for å utøve friluftsliv i kommunen. Det kjøres milevis med skiløyper, og det er gode muligheter for å være aktiv. På Savalen er det kommunal og tilrettelagt badeplass.

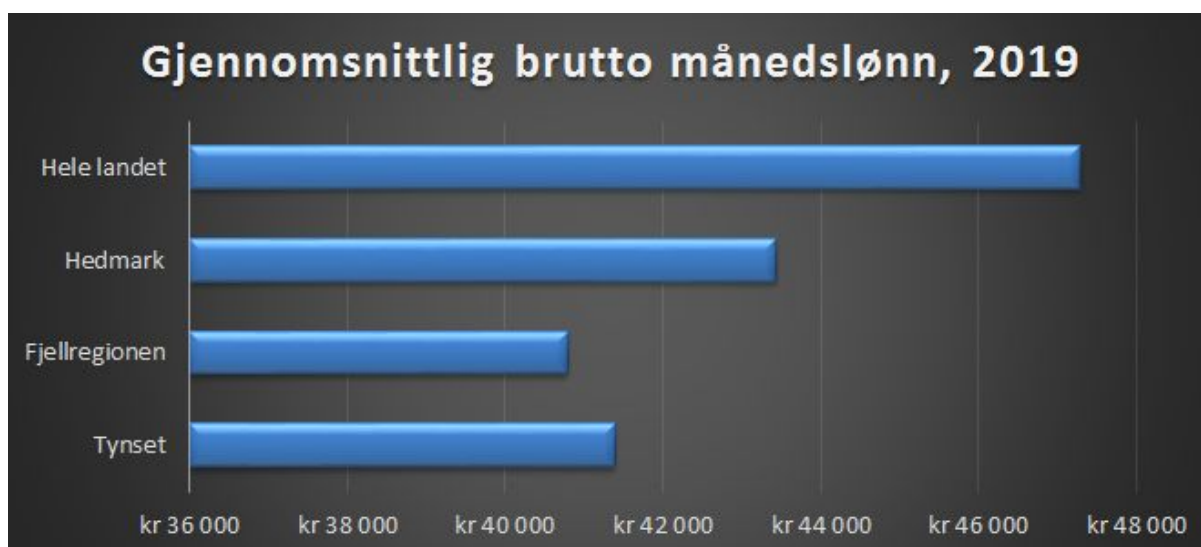
Innbyggere tilknyttet kommunale vannverk har god kvalitet på drikkevannet. Innregistrerte data for private vannverk viser at dette vannet også er av bra kvalitet.

Utfordring:

Tilrettelegge uformelle møteplasser og lokalmiljø for barn og unge.

4.3.5 Økonomi

Sammenlignet med de andre kommunene i regionen kommer Tynsets bruttoinntekt godt ut. Dette samsvarer med at mer urbane kommuner kommer best ut. Sammenlignet med landssnitt og fylkessnitt ligger Tynset kommune lavere på statistikken.

Figur 4.3-4: Gjennomsnittlig månedslønn, 2019. Kilde:SSB.

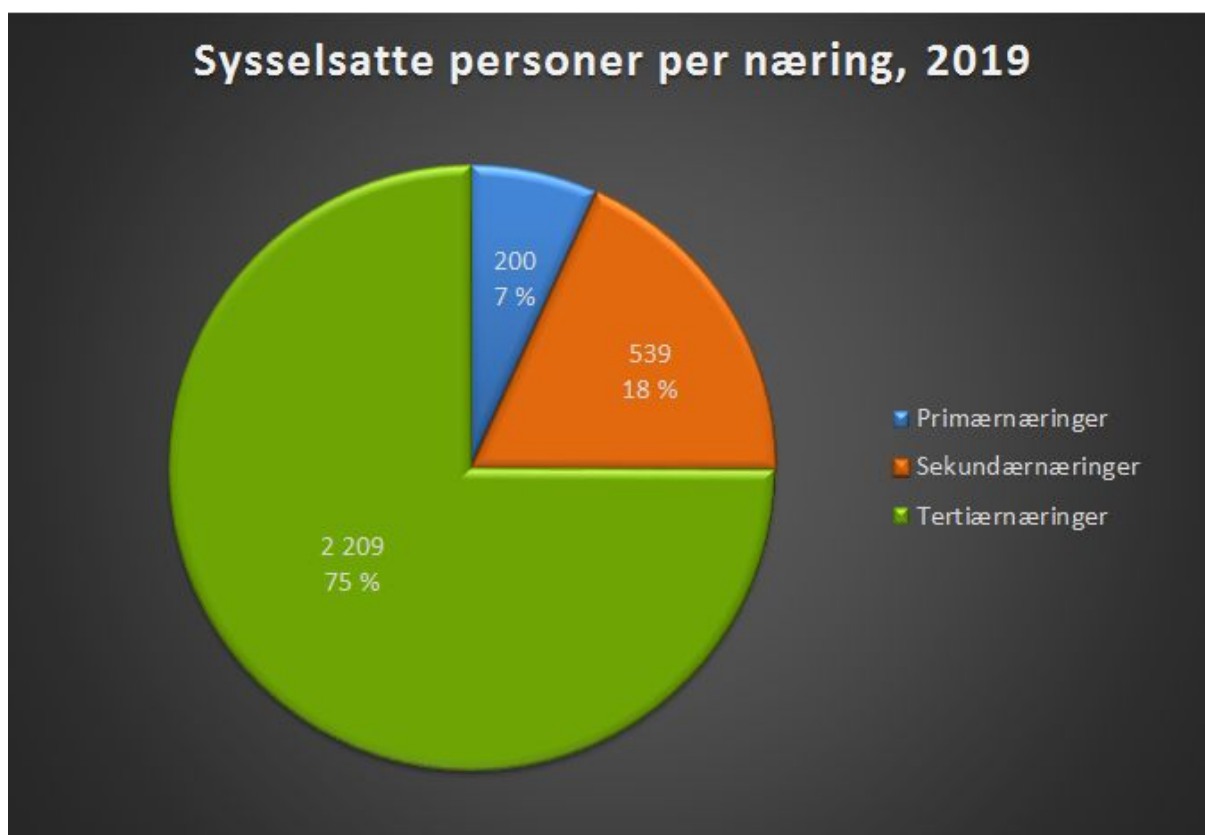
Utfordring:

Holde inntektsnivået for de næringer som er viktige og særegne for Nord-Østerdalen på et tilfredsstillende nivå. Etterstrebe å øke bruttoinntekten i kommunen i samsvar med fylkessnittet.

4.4 Næringsliv

4.4.1 Næringsstrukturen

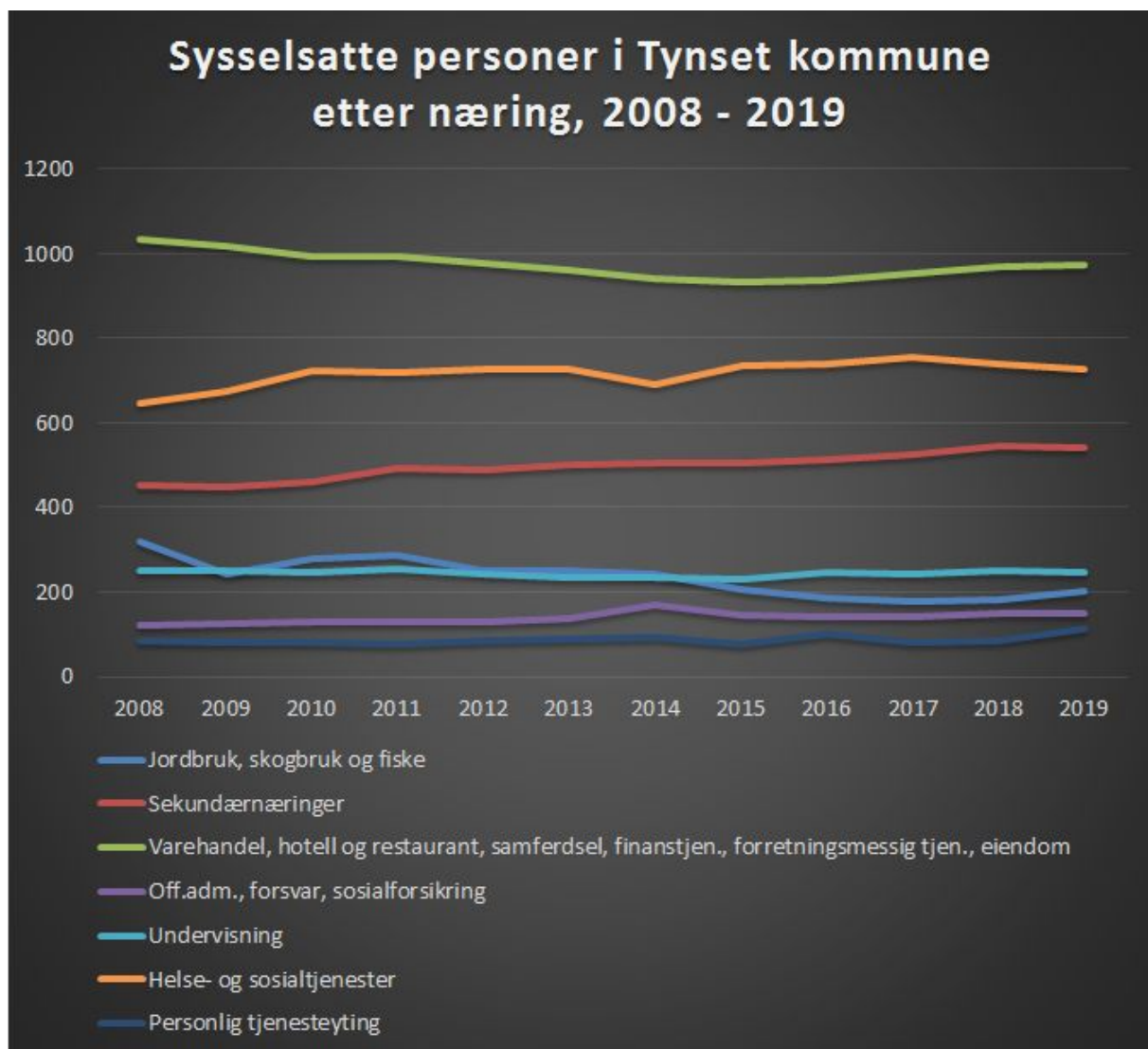
Næringsstrukturen i kommunen kan deles opp i primær- (fremstilling av råvarer: jordbruk, skogbruk, jakt og fiske), sekundær- (industri og råvarebearbeidende næring) og tertiærnæring (servicenæring/tjeneste herunder offentlig sektor).

Figur 4.4-1: Sysselsatte fordelt på Primær-, sekundær- og tertiærnæringer. Kilde: SSB.

Denne statistikken inneholder kun et arbeidsforhold per person, og det prioriteres arbeidsforhold som lønnstakere foran selvstendig næringsdrivende. Derfor vil personer som har gardsbruk i tillegg til en "vanlig 08:00-16:00" jobb, registreres under 08:00-16:00 jobben. Det blir derfor en feilkilde, siden flere personer jobber i fjøset utenfor "vanlig arbeidstid".

Antall sysselsatte i primærnæringsen har gått ned fra 9 til 7 % de siste 10 årene. Samtidig har sekundærnæringsen økt fra 16 til 18 % og tertiærnæringsen har holdt seg på 75 %.

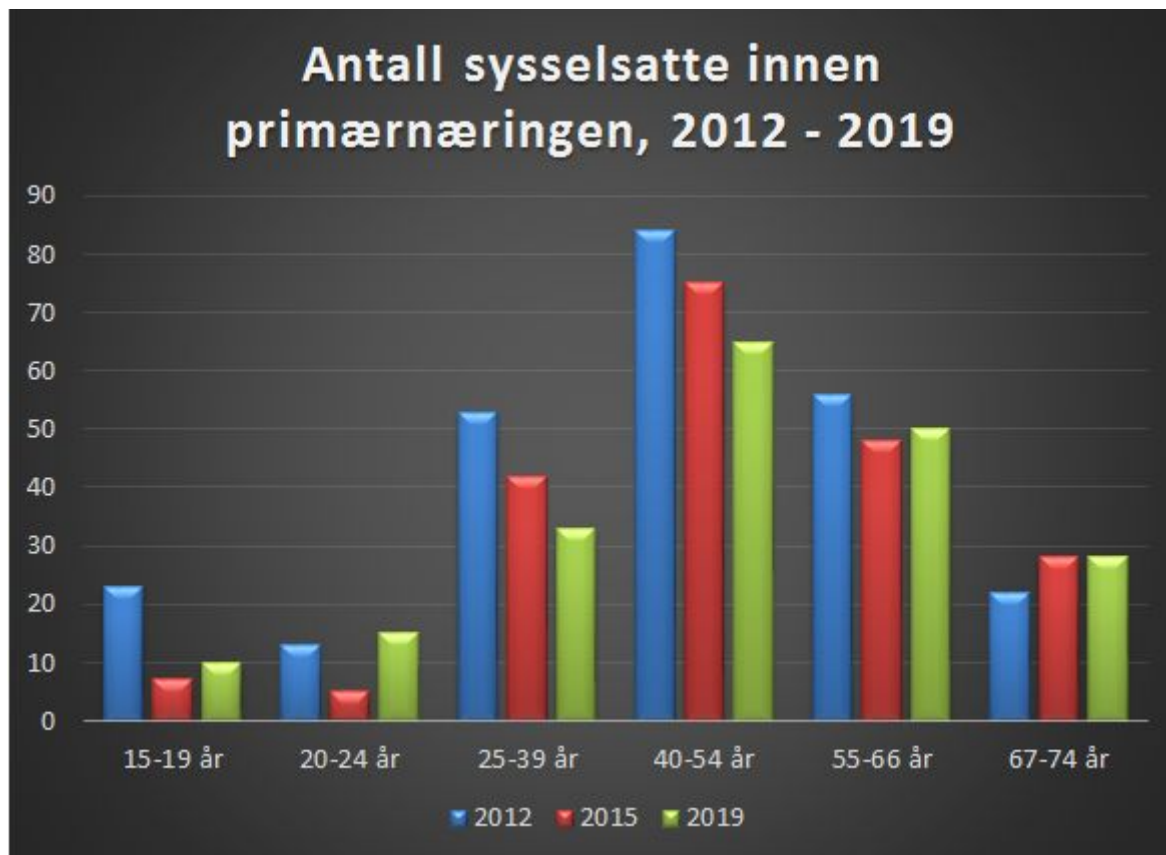

Figur 4.4-2: Sysselsatte personer per næring, 2008-2019. Kilde: SSB.

Utfordring:

Stimulere til næringsvekst. Skape mulighet for pendling og hjemmekontor.

4.4.2 Landbruk

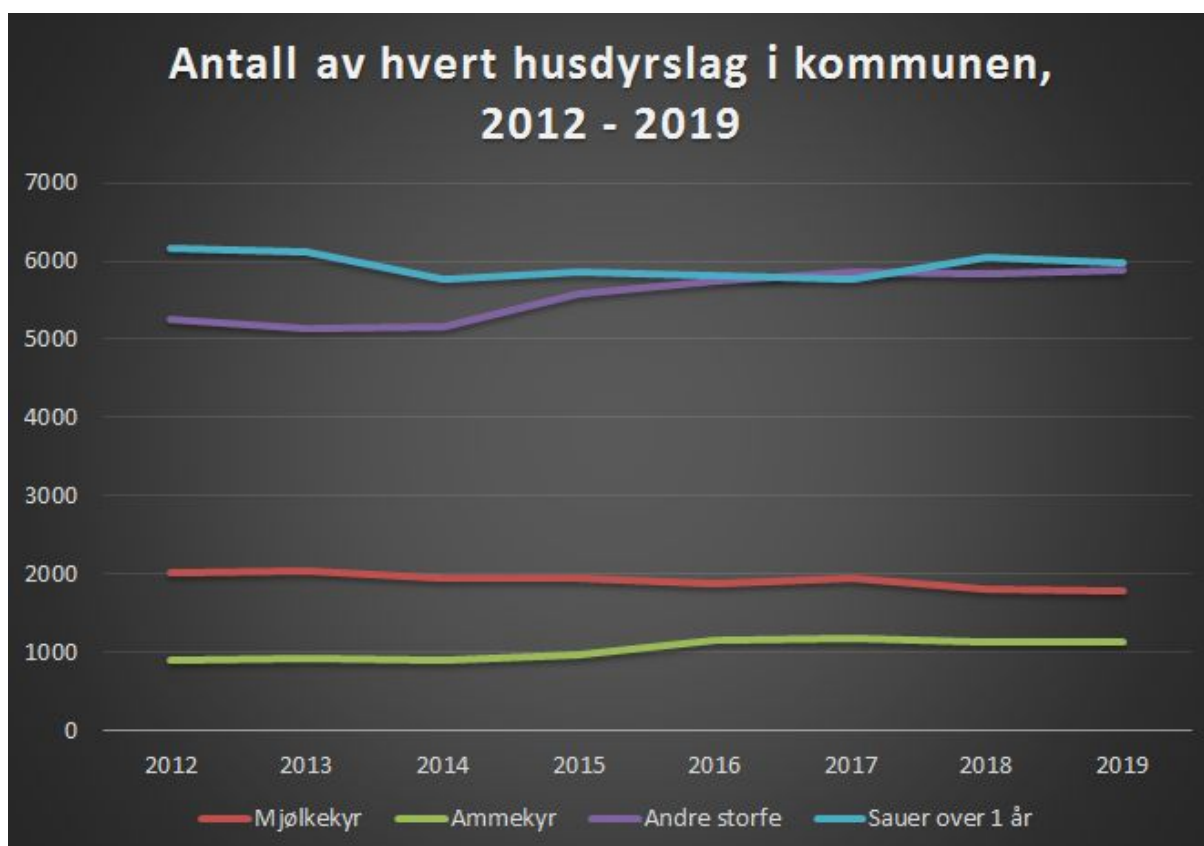
Figur 4.4-3: Antall sysselsatte innen primærnæringen, 2012-2019. Kilde: SSB.

I følge SSB sine tall er det ca. 17 % reduksjon i antall sysselsatte innenfor landbruket siden 2009. Etter 2018 har det vært en liten økning, særlig blant de yngste jordbrukerne.

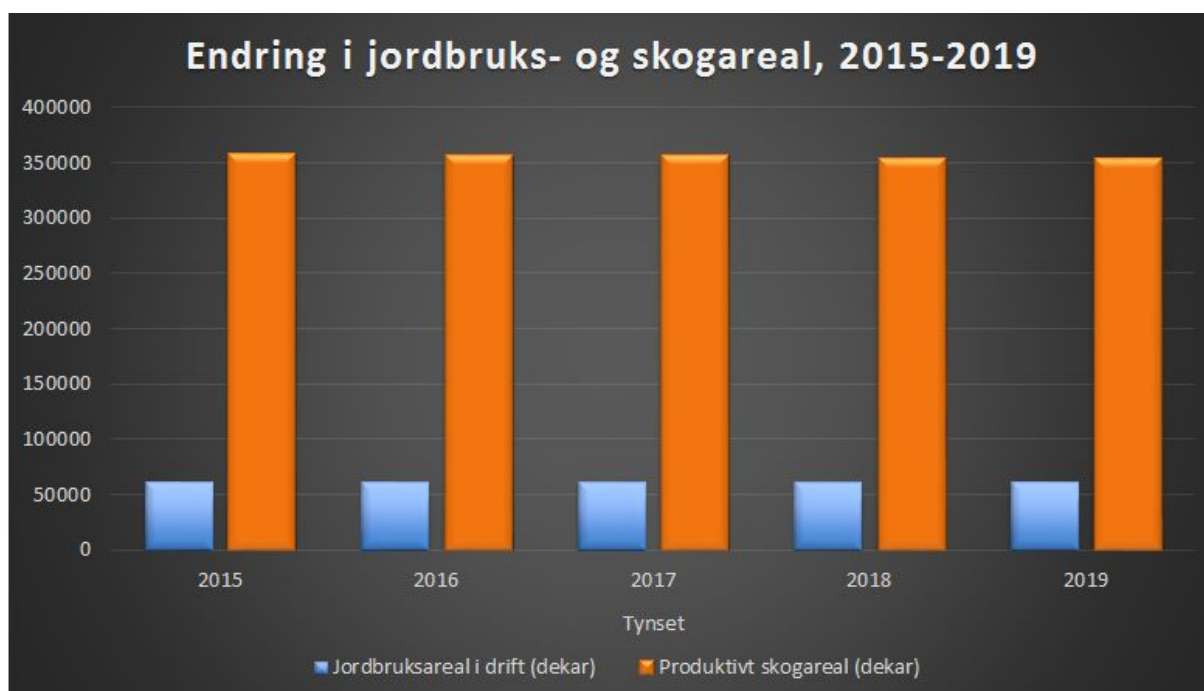
Figur 4.4-4: Antall jordbruksbedrifter i alt etter årstall. Kilde: SSB.

Statistikken viser at har vært en nedgang på i antall jordbruksbedrifter fra 249 bedrifter i 2010 til 204 bedrifter i 2018.

Figur 4.4-5: Antall av husdyr i perioden 2012-2019. Kilde: SSB.

Det er verdt å merke seg at antallet husdyr, samt jord- og skogbruksareal har vært forholdsvis stabilt, selv om det har vært nedgang i sysselsatte/jordbruksbedrifter. Dette antyder en rasjonalisering av jordbruket.

Figur 4.4-6: Endring av jordbruks- og skogareal i perioden 2015-2019. Kilde: Kostra SSB.

Utfordring:

Utvikle landbruket og opprettholde produksjonen. Sikre kulturlandskap i bygd og seterområde.

4.4.3 Skogbruk

Avvirkningen siste 10 år har vært jevnt under tilveksten, men pga gode tømmerpriser i 2019 er avvirkningen nært opptil - eller over tilveksten (2019). Skogsdrifta har et stort potensiale for økt aktivitet/økt lokal foredling som vil være gunstig både økonomisk og miljø/klimamessig. Bruk av biovarme kan økes.

Utfordring:

Heve hogstkvantumet og sikre lokal foredling.

4.4.4 Handel – og senterutvikling

Omsetningen i Tynset er stor. Dette skyldes virkningen av funksjonen som regionsenter. Isolert sett har omsetningen vært dalende gjennom den siste 10-års-perioden. Tynset næringsforening påpeker at det er handelslekkasje på bl.a. møbler og elektronikk.

Det er 2 jernbanekrysninger i sentrum. Den ene er en kulvert under jernbanen i Ringveien som er for lav til tungtrafikk. Den andre overgangen i Brugata er midt i sentrum, hvor det er

mye gangtrafikk, smale gater og togtrafikk. Overgangen er ikke en planskilt løsning, og pga avkjørsler rett ved bommene på begge sider ansees overgangen som utrygg. Kryssningen i Brugata er den de fleste bruker, personbiler for det er ofte den korteste veien, og tungtrafikken har ikke annet alternativ i sentrum.

Handelstygndepunktet i Tynset tettsted har spredt seg nedover mot brua og bortover til Rammsmoen terrasse. Dette kommer av at dagligvarehandlene ønsker større arealer til store butikker og flere parkeringsplasser. Den mengden arealer de etterspør er vanskelig å oppdrive i et sentrum der alle tomtene er utbygd, derfor bygges butikkene gjerne i utkanten av sentrum. Coop og Rema er nede ved brua og Spar har flyttet til rammsmoen terrasse.

Hvis Kiwi flytter, så har ikke sentrumsleilighetene i Parkveien nærliggende tradisjonell dagligvare. Dette minsker tilgjengeligheten for folk som ikke kan kjøre, er dårlig til beins eller av andre grunner er avhengig av lett tilgjengelige butikker og møteplasser. Dette gjelder ofte eldre, funksjonshemmede eller innvandrere. Nærheten gir disse gruppene en sjans til å være selvstendige.

For grupper som er avhengig av en lett tilgjengelig dagligvare er avstandsbegrensningen 150 m fra bosted eller busstopp. I dag er det 2 busstopp i Tynset sentrum, et ved jernbanen og et nede ved Coop og Rema. Fra bussholdeplassen ved Jernbanen og til Kiwi er det i overkant av 350 meter. Fra busstoppet ved Coop og Rema er det derimot omtrentlig 65 meter fra bussholdeplassen til Coop, og omtrentlig 50 m fra bussholdeplassen til Rema. Det er ingen bussholdeplasser ved Alti Trontorget som gjør sentrum lett tilgjengelig for eldre og funksjonshemmede. Det vil si at de heller handler på Coop eller Rema hvor det er bussholdeplass i nærheten.

Utfordring:

Etablere et mer attraktivt og levende sentrum. Satse bevisst på markedsføring. Skape forutsigbarhet for næringsliv og innbyggere. Ha tilgjengelige byggearealer i sentrum.

4.4.5 Reiseliv- og fritidsboliger

Innen hotell og overnattingsbedrifter er Savalen fjellhotell og spa den desidert største bedriften i Tynset, og Savalen er Tynsets største reiselivsdestinasjon med både overnattingsbedrifter, mange hytter og ulike aktivitetstilbud. Andre som bør nevnes er Tynset Hotell, Kvikne Hotell, Orkelbogen friluftssenter, Telstad, og en del mindre campingplasser med nærhet til Orkla og Glomma som særlig har fokus på fiske.

Det er et mål å øke antall gjestedøgn, både blant hytteeiere og andre tilreisende (turister og forretningsfolk), og at Tynset som handelssentrum skal understøtte markedsføringen av Tynset som attraktivt reisemål.

Hyttefolk investerer stadig mer penger i fritidsboligen. Dette gir økt inntekt for andre næringer som bygg og anlegg, varehandel og øvrig reiseliv. I det kommunale tilbudet for beredskap, helse- og sosialtjenester må også tilpasses et betydelig antall fritidsboliger.

Tynset har om lag 1845 hytter (Andre bygningstyper som benyttes som fritidsbolig er ikke inkludert). I Tynset er det 84 fritidsboliger pr. 100 eneboliger.

Det er viktig at det legges vekt på infrastruktur som veier, vann og avløp, slik at kapasiteten på dette kan betjene økt aktivitet. Kommunen bør også forsøke å stimulere til samarbeid blant utbyggerne på viktige destinasjoner, slik at det finnes midler til å samarbeide om fellestiltak som skilting, rydding av stier, skiløyper og andre former for tilrettelegging.

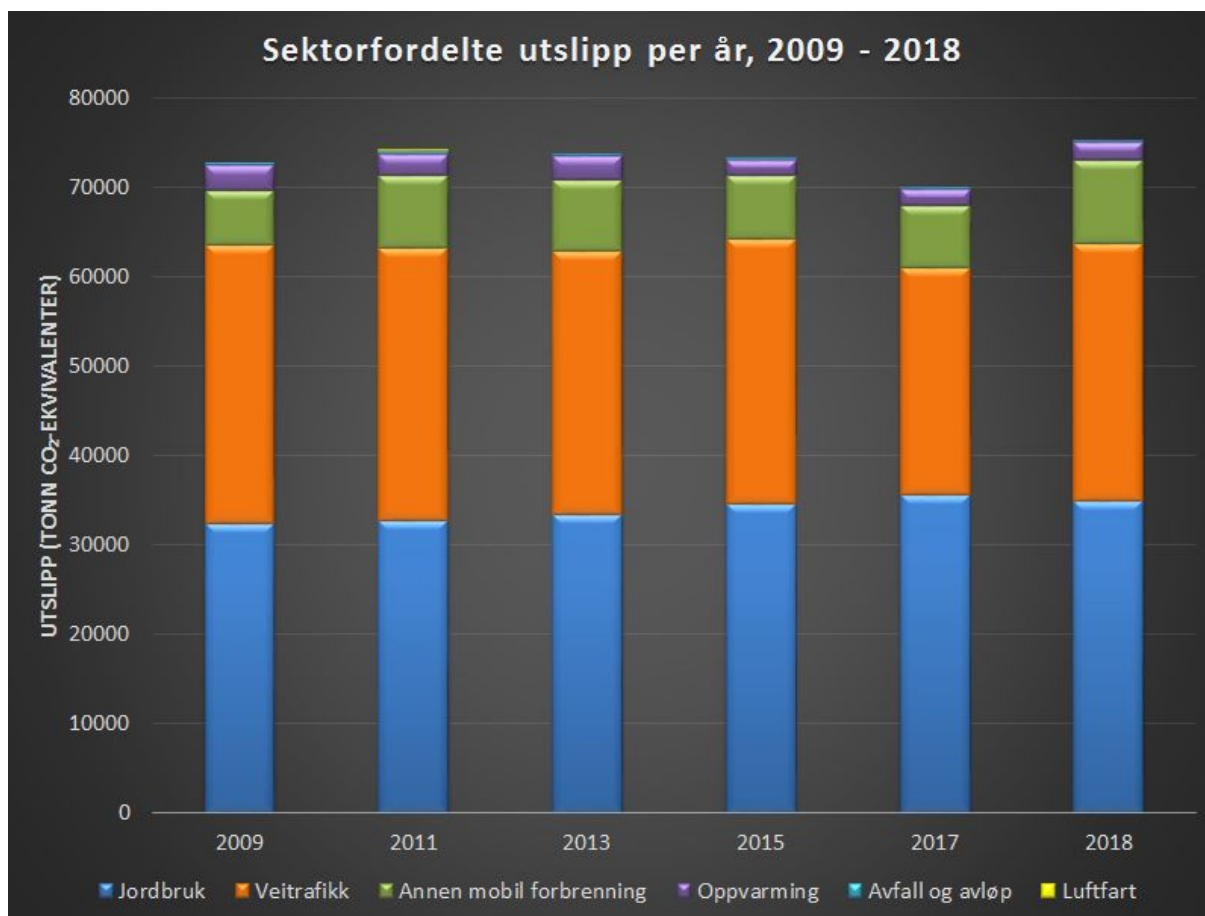
Domenet tynset.no er ledig og reservert for bruk av Tynset kommune. Dette bør utvikles til en side som gir aktuell og oppdatert informasjon om tilbud, attraksjoner og aktiviteter i Tynset kommune, på linje med hva enkelte andre kommuner har gjort.

Utfordring:

Være et attraktivt reisemål. Vedlikeholde og utbedre reiselivsnæringen. Øke antall gjestedøgn.

4.5 Klima og miljø

Miljø og klima er vanskelige begreper å mene noe om. Tall fra utslipp av klimagasser varierer fra år til år, med endrede forutsetninger som gjør det vanskelig å sammenligne tallgrunnlag over tid. Tall fra Miljødirektoratet viser en økning på ca. 2 500 tonn CO₂-ekvivalenter fra 72 821 tonn CO₂-ekvivalenter i 2009 til 75 320 tonn CO₂-ekvivalenter i 2018.

Figur 4.5-1: Sektorfordelte utslipp per år i antall tonn CO₂ - ekvivalenter. Kilde: Miljødirektoratet.

Utslippene fordeles fremdeles nokså jevnt fordelt mellom veitrafikk og landbruk.

Tynset kommune anbefaler små og mellomstore bedrifter å miljøsertifisere seg. Det er nå 11 bedrifter i Tynset som er sertifisert, inklusive Tynset rådhus. Gjennom denne sertifiseringen skal det settes et ekstra fokus på innkjøp, avfall, energi og transport, i tillegg til HMS i bedriftene.

Miljøstatus.no (Klima- og miljødirektoratet m.fl.) definerer Norges miljømål ved hjelp av 23 mål for miljøet, og deretter 95 miljøindikatorer. Miljømålene er fordelt på områdene naturmangfold, kulturminner og kulturmiljø, friluftsliv, forurensning, klima, og polarområdene.

Naturmangfold ivaretas gjennom vern og forvaltning av større områder. Tynset har vernet Forollhogna nasjonalpark, Knutshø landskapsvernområde, og Magnildalen - Busjødalen landskapsvernområder. Disse områdene skal ivareta villreinen, og et kulturlandskap med stort artsmangfold pga mange års setring og beiting av ulike dyreslag i utmarka. Andre naturreservater ivaretar fugl og våtmark (Sørsjøen naturreservat), eller kvartærgeologiske spor fra siste istid (Gammeldalen og Ripan).

Vi har kartlagt og ivaretar kulturmiljøer i bygda, i setergrendene og spredte kulturminner utover bygda og i Tynset tettsted.

Arealene våre fremstår som lite forurenset. Vi har ikke fullført kartlegging av spredt avløp som er en kilde til forurensing. Bevaring av randsoner langs bekker og vassdrag er viktig for å unngå avrenning og erosjon fra landbruket. Utvikling av hytteområde med innlagt vann og spredt avløp er også en kilde til forurensing, om det ikke blir korrekt håndtert i henhold til Lov om forurensing.

Utfordring:
Definere kommunens rolle som samfunnsutvikler.

5 TYNSET KOMMUNE SOM ORGANISASJON

5.1 Regionalt samarbeid

Regionrådet for Fjellregionen er en viktig interkommunal møteplass, der politisk ledelse i alle kommunene i regionen kommer sammen og møtes jevnlig. Dette har vært medvirkende årsak til at regionen har kommet opp med mange gode interkommunale samarbeidsløsninger de siste årene. Det er også en møteplass der viktige utviklingsoppgaver tas tak i. Hovedprioriteringene til Regionrådet er:

- Næringsutvikling
- Rekruttering
- Kompetanseutvikling
- Infrastruktur

5.2 Næringsutvikling

Tynset kommune har en ansatt som jobber med næringsutvikling i 50 % stilling. Det arbeides med å tilrettelegge for nyetableringer i kommunen.

5.3 Økonomiske rammebetingelser

Tynset kommune har en budsjettert total inntekt (for 2020) på 443,7 millioner, inklusivt 216,9 millioner i rammetilskudd, 17,1 millioner i eiendomsskatt og 140,8 millioner i inntekt- og formueskatt. Etter fellesutgifter har kommunen en disponibel driftsramme på 392,4 millioner som er fordelt på tjenesteområdene, se tabell 5.3-a.

Område	Buds.jett 2019	Buds.jett 2020	Økonomiplan		
			2021	2022	2023
Politisk og diverse	4 849	5 291	5 036	4 726	5 036
Rådmann, stab og diverse	22 398	23 499	23 499	23 399	23 399
Landbruk, næring og friluft	2 956	3 013	3 013	3 013	3 013
Grunnskole felles	7 581	7 926	7 901	7 876	7 876
Fåset skole og barnehage	8 966	9 103	8 903	8 703	8 703
Tyllalden skole	4 063	4 088	3 988	3 888	3 888
Tynset barneskole	29 515	30 359	29 596	29 096	29 096
Kvikne skole og barnehage	9 711	9 539	9 339	9 139	9 139
Tynset ungdomsskole	22 648	23 905	23 983	23 733	23 733
Tynset opplæringscenter	11 162	8 501	7 841	7 346	6 396
PP-Tjenesten	3 085	3 218	3 118	3 018	3 018
Tynset barnehagene	38 022	39 844	39 544	39 544	39 544
Helsetjenesten	23 819	25 140	25 427	25 427	25 427
Helse og omsorg felles	5 955	5 755	6 155	6 155	6 155
Barnevern	17 801	16 065	14 555	11 840	9 575
NAV	7 207	7 261	7 261	7 261	7 261
Tjenesten for funksjonshemmede (TFF)	29 774	31 225	31 225	31 225	31 225
Hjemmetjenesten	38 706	40 987	40 987	40 987	39 112
Institusjonstjenesten	45 653	48 281	48 281	48 281	46 406
Kulturtjenesten	7 394	7 805	7 705	7 705	7 705
Kirke og trossamfunn	5 244	5 298	5 298	5 298	5 298
Tekniske tjenester	30 369	31 545	31 545	31 545	31 545
Vann, avløp og renovasjon (VAR)	-	-	-	-	-
Plan, byggesak og geodata (PBG)	4 842	4 733	4 733	4 733	4 733
Sum	381 720	392 381	388 933	383 938	377 283

Tabell 5.3-a: Budsjett (beløp i tusen kroner) fra økonomiplan. Kilde: Økonomiplan 2020-2023

Det forventes en oppgang i utgifter og en nedgang i inntekter i årene fremover. Det forventes også en nedgang i rammetilskuddene.

5.4 Flere oppg. og mindre overføringer som fører til sammenslåinger

Kommunene får stadig nye oppgaver, samtidig med at overføringene blir redusert. Det ble drøftet hvorvidt det var ønskelig å slå sammen kommunene i større enheter. Hittil har det ikke vært interesse fra nabokommunene til å delta i en større kommune sammen med Tynset.

5.5 Kommunebarometeret

Målet for barometeret er at lokalpolitikere skal kunne bruke den som en veileder til hvilke områder det kan være verdt å konsentrere seg om. Kommunebarometeret sammenligner og analyserer nøkkeltall fra 12 ulike sektorer og er en rangering mellom kommunene.

Barometeret er ikke en vurdering om tjenesten er god nok eller ei. Det er helt naturlig å ha

omtrent like mange gode som dårlige plasseringer på tabellene. Der man kommer dårlig ut, kan det likevel være naturlig å tenke at det kan være noe å hente.

Tynset er plassert på 15. plass av 422 kommuner etter at tallene er justert for økonomiske forutsetninger (uten denne justeringen ligger Tynset på 24. plass). Kommunen har svært god statistikk for grunnskolen, og ligger i øvre halvdel for sosial, barnehage, økonomi, pleie og omsorg, helse og barnevern. Sektorene der Tynset ligger lengst nede er vann og avløp, og miljø og ressurser.

45% av nøkkeltallene er forbedret fra 2018 til 2019.

Det er gitt karakterer (1-6) på nøkkeltallene der 6 tilsvarer de beste kommunene. Nøkkeltallene der Tynset har fått karakter mellom 5-6 og 1-2 kommenteres under, altså der Tynset er spesielt bra eller dårlig sammenlignet med landet forøvrig.

Grunnskole (12. plass)

Tynset skiller seg positivt ut spesielt med tanke på tall på frafall før fullført videregående skole, andel elever på laveste mestringsnivå på hele ungdomsskolen, elever med spesialundervisning fra 5.-10. trinn, elever med leksehjelp i 1.-4. og 8.-10. trinn samt trivsel på ungdomsskolen (målt på 10.trinn siste 5 år).

Pleie og omsorg (136. plass)

Alle beboere i institusjon har omfattende bistandsbehov og alle rom på sykehjem regnes som enerom med bad/WC. Årsverk av ergoterapeut er bra relativt til innbyggere over 80 år. andel som fullt ut får dekket opplevd behov for bistand til å delta i arbeid og studier er høy.

Det er avsatt få rehabiliteringsplasser relativt til innbyggere over 67 år og det er få trygghetsalarmer relativt til hjemmeboende over 80 år. I følge tallene er det ingen over 80 utenom institusjon som mottar matombringning. Årsverk av geriatrikiske sykepleiere relativt til innbyggere over 80 år er lav.

Barnevern (210. plass)

Andel undersøkelser med behandlingstid på under 3 måneder (snitt de siste 4 år) er høy og alle barn under omsorg har omsorgsplan.

Andel barn i institusjon og fosterhjem er høy, det samme er antall barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk. Andel barn uten utarbeidet tiltaksplan er høy.

Barnehage (78. plass)

Alle kommunale barnehager oppfyller pedagognormen. Alle minoritetsspråklige barn går i barnehage. Leke- og oppholdsareal per barn i private barnehager er høy (lavere enn de kommunale, som ikke skiller seg ut i henhold til landet).

Ingen private barnehager oppfyller pedagognormen. Andel mannlige ansatte i barnehagene er lav.

Helse (192. plass)

Tynset har lege til alle fastlegelistene. Årsverk av helsesøstre relativt til innbyggere under 5 år er høy, og alle barn har fullført undersøkelse innen utgangen av 1. trinn.

Det er ingen ledige plasser på fastlegelistene. Relativt til innbyggere er det få årsverk av psykiatriske sykepleiere.

Sosial (56. plass)

Andel av mottakere som går mer enn 6 måneder på sosialstønad (22%), og mer enn 10 måneder (11,6%), er relativ lav.

Andel av mottakere som har sosialhjelp som hovedinntektskilde er lav. Nesten alle søknadene om kommunal bolig blir innvilget.

Kultur (225. plass)

I forhold til landsgjennomsnittet har kommunens bibliotek mye besøk, mange voksne lånere og mye utlån, målt mot innbyggertall.

Det er ingen netto utgifter til aktivitetstilbud for barn og unge. Andel av kulturutgiftene som ble overført til frivillige er lav.

Miljø og ressurser (375. plass)

Energikostnader per kvadratmeter bygg er lav. Utslipp av klimagasser per innbygger, i CO2-ekvivalenter, for avfall er lav sammenlignet med landet forøvrig.

Andel husholdningsavfall som er levert til gjenvinning og biogassproduksjon er registrert som 0%. Dette samsvarer ikke med KOSTRA-tallene som angir ca. 40%, som ikke er så langt unna gjennomsnittet (42%).

Netto driftsutgifter til rekreasjon i tettsteder per innbygger er lav. Utslipp av klimagasser per innbygger, i CO2-ekvivalenter, for oppvarming er høy.

Saksbehandling (232. plass)

Gebyrer for private planforslag er lav, under halvparten av landsgjennomsnittet. Behandlingstiden for byggesaker med 3 ukers frist er bra sammenlignet med landet forøvrig, men godt over 3 uker.

Andel av vedtatte byggesaker med faktisk tilsyn er lav.

Vann og avløp (337. plass)

Andel innbyggere tilknyttet vannverk med god vannkvalitet med tanke på IE, farge og pH er rapportert til 100%. Brudd i vannleveransen i timer per innbygger er rapportert til 0. Alder på spillvannsnett er lavt.

Det er rapportert inn at andel innbyggere tilknyttet vannverk med god vannkvalitet med tanke på E-coli er lav, dette skyldes en feilrapportering. Vannkvaliteten er god også med tanke på E-coli.

Andel fornyet spillvannsnett er lav.

Økonomi (97. plass)

Det er ikke oppsamlet premieavvik. Kommunen har et lavt investeringsnivå de siste 4 årene, i andel av brutto driftsinntekter.

Kostnadsnivå (229. plass)

Netto utgifter til sosialtjeneste per innbygger, justert for lønns- og prisvekst, er høy.